

Domoljub

D. Ljubljana, 5. januarja 1938

Čelo 51 · Štev. 1

V novo leto

Ko si za novo leto stiskamo roke in voščimo srečo, mislimo pri tem, da bi naj bilo novo leto boljše, srečnejše, kot je bilo staro. Že če se nam dobro godi, si želimo še več dobrega, kaj šele, če se nam ne godi dobro! In za letošnje novo leto posebno mi Slovenci nimamo vzroka, da bi se hvalili. Marsikaj bridkega nas je v starem letu zadelo in marsikatera iskrena želja je ostala neizpolnjena. Posebno mali človek: kmet, delavec, obrtnik, ima še premnogo želja, ki bi jih rad videl izpolnjene.

Naš kmet je lani preživel eno najbolj hudih let po vojni. Nепrestano deževje in grozne vremenske katastrofe so uničile znaten del tistega kruha, ki ga trpinova roka komaj ob najboljših letinah prigarala toliko, da je mogoče živeti eno leto. Po nekaterih krajih na Dolenjskem in Štajerskem je uima uničila dobesedno vse, tako da ljudje že sedaj stradajo in z obupom gledajo v bodočnost. Uničeni pridelek je kmetu onemogočil tudi druge dohodke, kajti ob pomanjkanju krme je morala živina iz hlevov in svinjakov za vsako ceno. Zopet poje sekira po naših gozdovih in pebira še tiste ostanke, ki jih je najhujša kriza pred leti pustila. Ali je torej pretirana novoletna želja obubožanega slovenskega kmeta, da bi prišla tudi zanj pomoč, ko jo kot najvažnejši in najmočnejši stan v deželi sme pričakovati?

Slovenija je domovina revežev, proletarcev. Stvelo ljudi, ki jim mali slovenski grunti ne morejo dati kruha, raste iz dneva v dan. Vse hiti v tovarne in mesta, včasih celo več kot bi bilo vajno treba. Počasi, pa stalno izgublja Slovenija svoj kmečki značaj in dobiva lice industrijske dežele. Cele okraje že imate, kjer iz sleherne hiše hodi kdo v tovarno. To je dejstvo, s katerim moramo resno računati in si ne smemo pred njim zatiskati oči. V nekaj desetletjih bo najbrž kmečki življenj v naši deželi že v manjšini. Ali se dovolj brigamo za te tisoče slovenskega delavstva, ki v velikanški večini za sramotno plačo gara tujemu kapitalu. Koliko gorja je že danes po delavskih družinah in koliko ga še bo! Ali smo doslej storili vse, da bi trpečega delavca obvarovali obupa, v katerem si išče rešitve tam, kjer ga čaka le nesreča? Ali se bodo letos izpolnile premnoge upravičene želje slovenskih delavcev - trpinov?

In naš obrtnik? Bila so leta, ko je obrtni stan veljal za enega najtrdnjših. Obrt v hiši je pomenila isto kot kruh v hiši! Tudi tu se je zadnja leta marsikaj izpremenilo. Cezmerne davjave in veleindustrija uničujeta malo obrt. Danes lahko večino slovenskih obrtnikov štejemo v isto vrsto s kmeti in delavci.

In okrog teh treh glavnih stanov naše dežele se nabere še cela množica drugih, tudi

revnih in potrebnih. Poglejte naše kmečke posle, dninarje, viničarje, kronske upokojence, invalide, slepce, prevžitkarje itd.! Koliko gorja in revščine uživajo vsi ti leto za letom, pa ni od nikoder človeka, ki bi jim dal upanje, da se bo njihovo stanje kdaj zboljšalo.

Ne smemo tu pozabiti posebnega »stanu«, ki se je pri nas pojavil v zadnjih letih: to so naši brezposelni in brezdomci. Lansko leto je res deset tisoče zdravih in dela voljnih rok zopet dobilo dela in skromnega zaslužka, vendar jih je še tisoče in tisoče, ki bi radi delali, pa dela ne dobe. Ti reveži telesno in duševno propadajo in brezdomci med njimi in drugo človeško družbo je vedno globlje. Kdo jih bo rešil, da ne propadejo popolnoma?

Glejte, koliko želja, ki bi jih radi letos uresničili! Kdo naj tu sodeluje? Vsi, brez izjeme vsi!

Predvsem posvetna oblast, država. Država je zato tukaj, da skrbi po svojih najboljših močeh za telesni blagor svojih državljanov. Vsi čutimo, da bi se v naši državi malemu človeku lahko boljše godilo kot se mu. Naravnega bogastva je pri nas dovolj in pridnih rok tudi. Vsi, ki iskreno mislijo, tudi priznajo, da se sedanja vlada na vse kriplje trudi, da bi izboljšala položaj malega človeka, priznajo pa tudi, kako naporno je to delo, ki mora popravljati usodne napake onih, ki so v slepi politični strasti prignali državo na rob propada. Zasluga teh ljudi je centralistična ureditev naše države, ki je bila sprejeta z glasovi slovenskih »naprednih« in »kmetijskih« poslancev, in ki izmed vseh dežela najbolj tepe našo Slovenijo. Dokler bomo po zaslugi centralizma, ki so ga pomagali ustoličiti v naši državi slovenski »nacionalisti« Kramerjevega in Pucljevega kova, plačevali take ogromne vsote slovenskega denarja doli na juž, nazaj pa dobivali beraške drobtine, toliko časa ne smemo pričakovati trajnega in znatnega izboljšanja naših slovenskih prilik. Zato je ne le naša želja, ampak naša upravičena zahteva, da se država decentralizira, to se pravi po domače, da se omogoči vsaki pokrajini, zlasti pa zapostavljeni Sloveniji, da sama gospodari z denarjem, ki so ga znesle skupaj žuljave slovenske roke. Zahteva po samoupravi Slovenije mora doneti v Beograd neprestano! Istočasno pa ne smemo pozabiti zločina, ki so ga nad narodom izvršili slovenski očetje centralizma.

Druga oblast, ki je dolžna delovati v blagor človeštva je Cerkev. Naša katoliška Cerkev ni, posvetna sila: nima ne orožja in policajev, je pa varuhinja in razlagalka božje resnice. In ravno ta resnica je podlaga prave sreče v tuzemskem življenju. Kolikor bolj se človeštvo oddaljuje od Cerkev in njenega nauka,

toliko bolj nesrečno je. Nasilnikom in krivičnikom je Cerkev na poti. Radi bi jo potisnili v ozadje, radi bi ji vzeli vpliv na človeka, zlasti na mladino. Tudi pri nas je sovraštva do Cerkev vse polno. To se je najbolj jasno pokazalo lani, ko se je vse, kar protikatoliško čuti in misli, kot en moč dvignilo proti sprejetju konkordata, to je pogodbe z državo, po kateri bi bila katoliški Cerkvi v naši državi priznana enakopravnost z Judi, Turki in drugimi veroizpovedmi. Pri tej priliki velja poudariti tudi to, da se je vse slovensko svobodomiselnost in marksistično časopisje postavilo na stran onih, ki so podlo napadali in blatili katoliško Cerkev in končno tudi preprečili sprejetje konkordata. Mi, ki smo katoličani po dejanjih, moramo pa vedno znova poudarjati zahtevo, da bodi katoliška Cerkev v naši državi tako svobodna, da bo lahko vršila svojo vzvišeno nalogo.

In še nekaj! Tudi mi sami moramo vsak pri sebi in okrog sebe delati na to, da bomo v bodoče srečnejši. Tudi na nas samih je del krivde. Marsikaj se je vgnezdilo v nas, kar spodjeda korenine našim družinam in celemu narodu: Pobjijamo se kot v mesnici! Ne mine teden, da ne bi tu in tam zakril grob žrtve fantovskih pretefov in družinskih razprtij. Kljub krizi smo letos Slovenci zapili vsaj pol milijarde dinarjev. Požigalci in krivoprisežniki se komaj zvrste pred podniki in po ječah. Sovražimo eden drugega tako, kot menda pri nobenem drugem narodu na svetu. Sosed je skregan s sosedom in sin z očetom in milijon denarja znosimo advokatom za pravde, ki navadno niso več vredne kot oslovsko senca. In kletvine in surovosti, koliko je te nesnage med nami. Le ne bojmo se tudi sami sebi priznati resnice! Marsikdaj sami sebi rušimo temelje, na katerih stoji sreča našega naroda. Tudi tu moramo želeti, da bi bilo v bodoče boljše, kot je bilo doslej.

Naš list je glasilo slovenskega malega človeka. V vseh tegobah življenja ga spremlja in vse njegove želje podpira in jim skuša pomagati do uresničenja. Skromna je vsebina in oblika »Domoljubova«, marsikaj napak in nepopolnosti ima, ene stvari se pa vedno in dosledno drži: Slovenskemu malemu človeku, zlasti kmetu, delavcu in obrtniku boče dobro! Tudi v bodočem letu bo tej nalogi zvesto služil. Ko za novo leto našim starim, zlasti pa novim naročnikom, želimo iz srca vso srečo, želimo tudi, da bi mogel naš list po svojih skromnih močeh v čim večji meri koristiti ljudstvu, kateremu je namenjen.

Katoliški listi ste moji glasniki. Malo otrok nebeškega Očeta bi vedelo za moje želje, ako ne bi bilo tebe, katoliško časopisje. (Piš X.)

Ustanovitev naših političnih strank

Okrog l. 1890 je pa začel pihati tudi v avstrijskem političnem življenju nov veter. Strašno gospodarsko razdejanje, ki ga je bil povzročil liberalizem in pa nesposobnost konservativcev, da bi s primernimi odločitvami okrepi zadovoljila narode in pomagala ljudstvu gospodarsko zopet na noge, sta med avstrijskimi nemškimi katoličani rodila tako zvano krščansko socialno gibanje, ki sta ga vodila znameniti družboslovec in socialni delavec Vogelsang in poznejši slavni dunajski župan Lueger. To gibanje je imelo strogo katoliško načelni, protiliberalni in demokratični značaj in se je oprlo tudi na široke plasti ljudstva.

Na Slovenskem je že dolgo hudo vrelo proti svobodomiselnosti liberalnega izobraženstva in nesposobnosti naše »slogaške« politike, ki ni znala ali pa se ji ni ljubilo doseči prav nobenega vidnejšega uspeha na nobenem polju. Započel je to odločnejše katoliško gibanje goriški bogoslovni profesor in poznejši krški škof dr. Ant. Mahnič. Izprva je njegovo seme le počasi kalilo, kajti tudi velik del starejše duhovščine je plaval še v »slogaških« vodah. Toda na Mahničevo stran se je bil postavil novi ljubljanski škof dr. Jakob Missia in pa mlajša, med ljudstvom živeča duhovščina, ki je na eni strani s skrbjo gledala liberalno svobodomiselnost, na drugi strani pa tudi obupen gospodarski in socialni položaj kmetijskega ljudstva. Istočasno je tudi z zanimanjem opazila in spremljala mlado krščansko socialno gibanje avstrijskih nemških katoličanov, ki so bili že l. 1889 sklicani na Dunaj II. avstrijski katoliški shod. Tega se je bilo udeležilo tudi več Mahničevih pristašev iz Slovenije, ki so, prišli s tega važnega shoda, šli takoj z vsem navdušenjem na delo v zmislu načel dr. Mahniča in krščansko socialnega programa proti liberalnemu svobodomiselnosti in breznačelnemu »slogaštvu«. Na čelu teh mladih duhovnikov sta bila zlasti tedanji kaplan Andrej Kalan, ki je bil že prejšnje leto ustanovil našega »Domoljuba«, in pa dr. Ign. Zitnik. Dne 26. januarja l. 1890 so ustanovili v Ljubljani posebno »Katoliško politično društvo«, v katerem so prevzeli vodstvo Kalan, dr. Zitnik, dr. Gregorič in — dr. Iv. Sušteršič.

Cepprav smo imeli slovenski katoličani že poprej nekaj svoje organizacije in tiska (»Slovenec«) ter tudi nekaj podjetij (katoliško tiskarno i. dr.), za katere si je bil stekel največ zaslug neumorni delavec, upokojeni župnik J. Jerič, je vendarle v vseh teh ustanovah vladalo že večkrat omenjeno zaspano »slogaštvo«. Šele ustanovitev omenjenega »Katol. političnega društva« je postalo dejanje, iz katerega je polagoma zacvetel prelep sad. Društvo je stalo pred jako težkimi nalogami, kajti posvetno izobraženstvo je bilo skoro prav vse liberalno, starejša duhovščina po večini »slogaška«, ljudstvo pa politično neprebujeno in neorganizirano ter je obupavalo v svoji strašni gospodarski stiski, zato sta vladala na Slovenskem mestni liberalni advokat in vaški magnat. Treba je bilo začeti zato pri koreninah, to je pri načelih.

Prvi plod tega dela je bil znameniti I. slovenski katoliški shod, ki se je vršil konec avgusta l. 1892 in ki pomenja pravi mejnik v novejši slovenski zgodovini. Ta je zbral vse tedanje zavedno slovensko posvetno in

duhovsko izobraženstvo ter je sklenil v zmislu Mahničevih nauk uvesti v prav vse pa-noge javnega dela odločno katoliško načela in osnovati v to svrhu tudi vse potrebne ustanove. Liberalci, ki so bili tedaj nekaki gospodarji slovenske javnosti, so shod in njegove voditelje psovali in se iz njih norčevali, a njih delu niso znali postaviti nasproti drugega kot — fraze. Mlada katoliška garda se zato ni zmenila, temveč je šla z vsem mladostnim ognjem na čelo — med ljudstvo. »Katol. polit. društvo« je začelo pridno prirejati shode po deželi, ljudstvo politično buditi ter ga zbirati v »Katoliško-narodno stranko«, mladi dr. J. E. Krek je začel organizirati delavstvo, ustanavljati so najrazličnejša društva in jih l. 1897 zbrali v »Slovensko kršč. socialno zvezo« (sedanjo »Prosvetno zvezo«), dr. Sušteršič in dr. Krek sta pa začela postavljati hitro na noge tudi gospodarsko organizacijo, ki naj bi osvobodila slovenskega kmeta iz rok liberalnega oderuškega magnata. L. 1895 so se vršile volitve v kranjski deželni zbor in tedaj je »Katol.-narodna stranka« že zmagala v vseh 16 kmečkih okrajih, dočim so mogli rešiti liberalci le še 9 mestnih mandatov. Toda v kranjskem deželnem zboru je bilo tudi 11 nemških grofov in baronov in tako so tvorili sedaj ti jeziček na tehtnici v — srcu Slovenije.

Sedaj pa pride najlepše: ker leni in prazni slovenski liberalizem ni bil kos mlademu, socialno in demokratično usmerjenemu slovenskemu katoličanstvu, je šel in se navzile temu, da je proglasil sebe za edino narodnega in naprednega v Sloveniji meseca januarja l. 1896 zvezal s nemškimi grofi in baroni. Sklenili so posebno pogodbo, ki so jo podpisali liberalni in nemški prvaki, glasom katere so se dogovorili eden drugega podpirati, dr. Tavčar je pa ob tej priliki dejal, da

se »sedaj naklada klerikalni stranki (pravi neješe: slovenskemu kmečkemu ljudstvu) poski bo trajal nekaj dalje nego 40 dni«. In res ta zveza je trajala celih — 13 let, do l. 1909 in pomenja eno najbolj sramotnih dob v slovenski politični zgodovini. Na zunanjo so liberalci še vedno grmeli na »nacionalni« bober v rečenici je bila pa to samo velika laž, ker s bili po pogodbi zavezani Nemcem, da ne bodo ničesar ukrenili, kar bi oslabilo nemško oblast nad slovenskim ljudstvom. Ker s imeli z nemško pomočjo sedaj trdno večino v kranjskem deželnem zboru, se jim tudi n bilo treba brigati prav za nobeno stvar in re ni naša deželna samouprava pokazala ne pre in ne poslej nikoli take popolne brezbriznosti za potrebe našega ljudstva, kot ravno v te žalostni 13 letni dobi liberalno-nemške vlade. To je njihovu lenemu in nazadnjaškemu značaju tem bolj prijala, ker so bili edina njih opora po deželi magnati in da bi mogli ti s nadalje gospodarsko obdržati naše kmečk. ljudstvo v svojih oderuških krempijih, je korist magnatov začela liberalna stranka ne verjetno podlo in umazano gonjo proti koma se porajajočemu Krekovemu združništvu kar ostane večna sramota v zgodovini sloven skega liberalizma.

Spričo te liberalno-nemške pogodbe je bili mlada »Katoliško-narodna stranka« potisnjena v dolgoletno opozicijo, kar ji je pa le ne izumerno koristilo, kakor bomo videli v prihodnjem članku. Izredno pridno gibanje »Katol. narodne stranke« je končno prepričala tudi liberalce, da pod nekdanjo »slogaško« firmo ne bodo mogli več slepomiti med našim ljudstvom, zato so si konec l. 1894 ustanovili tudi oni svojo »Narodno-napredno stranko«. Kako sta izgledala to liberalno narodnjaštvo in naprednjaštvo, smo pravkar povedali. Tako je prišlo pri nas na slovenskem do ustanovitve še danes vodilnih dveh političnih taborov.

Kdaj bo bolje?

Pomudimo se na pragu l. 1938 pri tem vprašanju in poskusimo malo prerokovati. Nismo sicer daru nezmotljivosti, smo čisto navadni zemljani in naše prerokovanje bo le bolj ugibanje in razmišljanje. Kdaj bo torej naši zemlji zasijala lepša doba, kdaj bomo spet gledali lepše čase in boljše dneve? Kaj menite? Neutemeljeno pa naše mnenje vendarle ne bo.

Vidimo jih tudi preroke, ki se hočejo z nami kosati in eni pravijo kar na kratko: »Nikolile! — Drugi nas svare in opominjajo: »Pustite to. Samo prazne besede so to in ljudem, neumnim in lahkovernim, vzbujate prazne sanje.« — Tretja vrsta prerokov pa spet zatrijuje: »Saj tega nihče ne ve.« Vstajajo spet novi modrijani med nami in povedo: »Kadar bo Bog hotel.« Pa bi še novi vstajali in nam razkladali svoje misli, če bi jih mi hoteli poslušati in njih modrovanja bi ne bilo nikdar konca.

Mi vam bomo danes zapisali tole besedo: »Na svetu bo spet bolje takrat, kadar bodo to hoteli ljudje sami.«

Torej ne, kadar bo Bog hotel? Nel! Fuj! Brezverci! — Le počasi nas obsojajte. Na svetu bo takrat bolje, kadar bodo to hoteli ljudje sami in ne, kadar bo Bog hotel... Bog že naureč dolgo časa — od vseh vekov sem —

boče ljudem le dobro, ljudje pa so tisti, ki nočejo.

In sicer ljudje v malem in ljudje v velikem. Kdo so ljudje v malem? To so člani ene družine, to so člani enega sorodstva, sosedje, prebivalci ene vasi, ene soseske, ene župnije, ene dekanije, ene škofije. Ali če hočete še drugačno razdelitev: ljudje ene vasi, enega huga, enega mesta, ene občine, enega okraja, ene banovine. Tako v naši državi, drugod kakor so še posamezne pokrajine politično razdeljene.

Kolikokrat že člani ene same družine nočejo sebi dobro! Mož pijanec, zapravljivec — sinovi pretepači in prepriči — žena s predolgim jezikom — hčere razuzdane in vlačurske: ališite, ljudje božji, kje pa more biti v takih hišah kaj dobrega! Ni treba, da bi bili vsi člani družine taki, — ena garjeva ovca zadostuje, da je družinsko življenje uničeno. Potem pa življenje med sosedji: prepriči zaradi meja, zloglasne pravde za razaljenje časti, zdrahe in sovraštvo na drobno in na debelo. Večna nasprotja med nekaterimi vasmi in tudi celimi župnijami. Trmoglavost! Nobeden noče odjenjati, vsak čaka, kdaj bodo sosedovi ali sosednji padli pred njim na kolena.

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj)

Novoletni pozdravi naših voditeljev

Slovenski ban

Ban dr. Natlačen je podal ob novem letu sledečo izjavo: Reke trgajo in ogrožajo ogromne kose rodovitne zemlje. Prostrane obseljene pokrajine še nimajo zdrave pitne vode. Ceste mnogokje niso v stanju, kakor bi si jih želeli. Bolnišnice kričijo po obnovi in razširjenju in obstoječi socialni zavodi niti zdaleka ne zadostujejo potrebam, povzročenim po socialnem sestavu našega naroda. Od leta do leta naraščajoče število dijaštva v srednjih šolah postavlja banovino pred nove težke naloge. Kmetijska pospeševalna služba pri nas še daleč ni na oni višini, da bi mogla v zadovoljivi meri dvigniti našega kmeta do onega napredka, da bi mogel uspešno tekmovali s svojimi sosedi na severozapadu. Naše denarno zadružništvo še vedno ni odzdravljeno od težkih udarcev, ki mu jih je prizadejala denarna kriza in slabo gospodarstvo prejšnjih let. S tem sem naznačil v grobih obrisih nekatere najvažnejše naloge, ki jih bo morala naša banovina reševati v novem letu in v bližnji bodočnosti. Zavedam se, da so te naloge tako ogromne in združene s tako velikimi denarnimi sredstvi, da jim nenekkrat ne bomo kos. Toda s smotrenim vztrajnim delom bomo korak za korakom odstranjevali ovire in gradili svojemu narodu pogoje za boljše življenje.

Ljubljanski škof

Ob novem letu sta slovenska škofa pozvala katoliške Slovence k edinosti s sledečima pismama:

Za novo leto 1938 želim nam katoliškim Slovincem edinosti, da bi, trdno med seboj povezani, se v novem letu skupnemu cilju vsaj za korak približali.

Slovinci imamo to slabo lastnost, da si svoje itak maloštevilne sile cepimo s tem, da ustanovljamo brez potrebe preveč raznih organizacij in društev v isti namen. Manjka nam požrtvovalnosti s širokim razgledom na skupni cilj. In zaupanja v vodstvo imamo premalo, pa si skuša ustvariti svoj krožek, kdor misli, da skupno vodstvo premalo upošteva njegove predloge in načrte. Pa se z manj dobrim načrtom doseže večji uspeh, ako se ga oklenejo vse razpoložljive sile in ga v sporazumni ljubezni in navdušenosti izvedejo, kakor če se razcepimo po raznih »najboljših« načrtih v male skupnice.

Povejte mi, kdo je kriv vsega tega: Bog ali ljudje?

Bog je sicer povsod priča, ali ljudje so ga v svoji slepoti pregnali iz svojih domov in selišč, kjer pa ni Boga, pa tudi ni vsega, kar je z Bogom v zvezi: mir, sreča, ljubezen, blagoslov in kar prinaša svetu dobre in srečne ure in dneve.

Kaj pa je svet v velikem? Narodi, države, narodni in državni voditelji in zastopniki. Mislim, da ni treba na dolgo in na široko dokazovati, da je tudi med svetom v velikem vse narobe. Država se oborožuje zoper državo, narodi se med seboj sovražijo, državniški sklepejo med seboj prijateljske zveze, pa kljub temu drug drugemu ne zaupajo in za hrbotom nemalokrat drug zoper drugega spletkarijo in rujejo. Zveza narodov postaja vedno bolj praz-

sovržniki božji so navzlic globokim medsebojnim razlikam ustanovili enotno fronto. Papež nas ponovno, zlasti v pismu mednarodnemu kongresu Kristusa Kralja v Poznanju, opominja in roti, naj zapostavimo vse razlikosti, pa se združimo v močno edinstveno fronto zoper odkrito in prikrito brezboštvo.

V novem letu si podajmo roke in sklenimo svoje vrste — to je zahteva časa. V časovnih zahtevah in potrebah pa se javlja volja božja sama.

† Gregorij Rožman,
škof ljubljanski.

Mariborski škof

Zejo pomembna je izjava svetega očeta Pija XI: »Razširjanje katoliškega tiska je najodličnejši apostolat, ki ga moremo vršiti.«

Težko si je predstavljati zmedo, ki bi nujno nastala v naši ožji domovini v verskih in procvetnih, družabnih in vzgojnih vprašanjih, če bi moral katoliški tisk iz katerega koli vzroka prenehati. Ljudje, ki čitajo izključno le veri in cerkvi nasprotno časopisje, so hitro pripravljeni, sprejeti in verjeti vsako neresnico o cerkvi in njenih naukah, pa tudi o državi in vladavinah.

»Slovenec« že dolga leta kot vodilni katoliški dnevnik usmerja na podlagi krščanske morale pravilno pot med Slovenci ter je proti mnogostranskim napadom in potvaram odločen zagovornik verskih resnic in cerkvenih pravic.

Prav takó! Katoliški tisk ne sme slediti metode poročevanja, ki namenoma ne loči med resnico in neresnico, da škoduje nasprotniku. Le če je tisk v službi resnice in pravice in ljubezni, je velemoč, ki lastne vrste utrjuje, sovražne pa slabi in uničuje.

Bog daj, da bi »Slovenec« v nastopnem letu mogel omiliti, kar nas razdvaža, pa zbrati katoliške sile k skupnemu nastopu v obrambo verskih dobrin!

V Mariboru, ob božiču 1937.

† Ivan Ježef
škof lavantinski.

Konzumno društvo Št. Jernej na Dolenjskem

želi vsem svojim članom srečno, uspešno in blagoslovljeno Novo leto.

na beseda. Malikovanje narodnosti je hudobni duh vse svetovne politike. Poviševanje državniške modrosti in zapostavljanje Boga v javnem življenju ne more prinesiti svetu ne miru, ne sreče, ne blagoslova. Kadar bosta tudi svetovno politiko vodila v prvi vrsti Bog in pa vera, takrat bomo spet blizu boljšim časom. To bo pa tudi takrat, kadar bodo ljudje to hoteli. Bog pa to že davno hoče in želi. Svet pa pred Bogom na ušesih sedi.

Ali zdaj veste, kdaj bomo deležni lepših dni?

Ali tudi verjamate, da je res, kar smo zapisali. Takrat bo spet dobro na svetu, kadar bodo to ljudje sami hoteli.

Zdaj pa čakajmo in čakajmo, kdaj bo ljudi pamet srečala.

† Fran Jaklič

Dne 2. januarja 1938, ko so bile Moste pri Ljubljani še vse praznično odete v trobojnice ob ustanovitvi nove župnije, se je pomikal veličastni žalni sprevod od skromne hišice upokojenega nadučitelja Frana Jakliča proti novi župni cerkvi v Mostah. Moščanski fantje in možje, med njimi bivši državni poslanec, urednik Kremžar, so nesli v hišo božjo moža, kakor jih je malo med nami: krščanskega očeta, učitelja, pisatelja, politika, zadrugarja, ki je vedno delal z ljudstvom in za ljudstvo.

Iz vsega mesta in okolice in iz podeželja so prihajali ljudje, da počaste na zadnji poti tega vrliga moža. Cerkevne obrede pred hišo žalosti, v cerkvi in na pokopališču pri Sv. Križu je opravil v spremstvu duhovščine g. Miha Jenko, ki je imel v cerkvi tudi ganljiv nagovor o zastupih pokojnika za novo hišo božjo v Mostah. Umrlega sta se spominjala v lepih nagovorih tudi predsednik Slomškove družbe Ivan Strukelj in dobrepoljski župan Strnad, ki je pripeljal na pogreb okoli 40 moških bratov odposlanstvo vrljih Dobrepoljcev. Pred kratko je šla tudi Slomškova družba s predsednikom Strukljem in okrajnim nadzornikom Evjavcem na čelu. Krasne vence sta poklonila svojemu ustanovitelju Slomškova družba in Kmetijsko društvo v Dobropoljah, uradništvo Zadrugne zveze ter prijateljski družini Oražem in Vojska. Za žalujočimi sorodniki so šli: ban dr. Natlačen, mestni župan dr. Adlešič z obč. svetniki, celjski župan Alojzij Mihelič, dalje odbor Zadr. zveze s predsednikom ravn. Remcem ter ravnateljima Gabrovškom in dr. Basajem ter tajnikom Kraljem na čelu, vse uradništvo Zadrugne zveze, prosvetna inspektorja prof. Bajuk in prof. Jeglič, zelo mnogo učiteljstva in moščanskega občinstva.

V cerkvi na pokopališču so pevec »Zvezdec« zapeli »Človek, glej«, na grobu pa »Blagor muc. Nad pokojnim Jakličem se je zapel grob, kamor bodo še dolga leta romali zadrugniki, kmetovalci in vsi, ki čutijo slovensko, katoliško in ljudsko.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

d Za častnega člana je imenovalo glasbeno društvo »Ljubljana« bana dr. M. Natlačen. Namesto običajne diplome, je odposlanstvo »Ljubljane« izročilo g. banu lep okrasni kipec.

d 80 let je dopolnil v Zalogu pri Golniku Janez Urbanc, dolgoletni naročnik »Domoljuba«. Bog ohrani jubilara do skrajnih mej življenja!

d Z redom sv. Save 4. stopnje so bili odlikovani trije gospodari: bobinjskobistriške občine in sicer župan Jakob Rozman, svetovnoznani čebelar Ivan Stergar in kmetovalec Ivan Repinc z Broda. Cestitamo!

DOMAČE NOVICE

d Nova ljubljanska mestna župnija je bila 1. jan. 1938 slovesno ustanovljena v Mostah. Za župnika je bil imenovan dosežanji voditelj te duhovnije g. Miha Jenko. Moščani so svoje hiše lepo okrasili s trobojnicami in postavili tudi več mlajev. Novemu g. župniku so priredili lepo podoknico. Obred umeščenja novega župnika je izvršil g. knezoškof dr. Rozman. Slovesno službo božjo za vse žive in mrtve laranje je daroval novi župnik g. Jenko v spremstvu številne duhovščine, med katero je bil tudi ljubljanski stolni kanonik dr. Klinar. Slovesnosti je prisostvoval tudi ljubljanski župan dr. Adlešič in nad 90 duhovnikov, med njimi vsi ljubljanski župniki. Naj nove župnija Sv. Družine evelte, raste, se razvija v večno čast božjo in blagor župljanov!

d Uradno popravljane volilnih imenikov. Po § 5. volilnega zakona izvršijo vsako leto v času od 1. do 31. januarja občinske uprave uraden popravek volilnih imenikov. Ob tej priliki se spišejo v volilni imenik vse osebe, ki imajo v občini volilno pravico, pa v volilnem imeniku še niso vpisane; osebe pa, ki nimajo več volilne pravice v občini, pa se ob tej priliki uradoma črtajo iz volilnega imenika. Reklamacijske zadeve opravljajo odtlej, ko je stopil v veljavo novi občinski zakon, občinske uprave na svojih sejah. Reklamacijskih odborov, kakor so bili prej, ni več. Župan sam za reševanje reklamacij ni pristojen. Prav postujejo torej samo one občine, ki rešujejo reklamacijske zadeve, kakor že omenjeno, na sejah občinske uprave.

d Širši banoinski šolski odbor je imel 30. dec. 1937 pod predsedstvom pomočnika bana dr. Majcna sejo, v kateri je obravnaval šolske in kulturne razmere v dravski banovini v teku leta 1937 ter predlog proračuna prosv. oddelka banske uprave za proračunsko leto 1938-39, ki je nekaj višji od lanskega.

d Proračun ljubljanske trgovske in obrtne zbornice za 1938/39 z dohodki v višini 3.772.500 din in izdatki v znesku 3.761.058 dinarjev je ban dr. Natlačen v celoti odobril.

d Podganja nadloga dela velike skrbi mestnim očetom v Splitu. Pa so sklenili obrniti se na neko zagrebško družbo, ki se bavi z uničevanjem podgan. Družba pa je postavila za uničenje precej težke pogoje, namreč kar dober četrtilijona dinarjev. Ker ob-

čina nima na razpolago toliko denarja, se je oglašil neki Splitčan s ponudbo, da bo za mnogo manjši denar pokončal vse podgane. Izjavil je, da ima že svojo prakso, vendar ne bo pokončal podgan s strupom, temveč na poseben način: »izvežbale bo 100 podgan in jih nato spustil v kanale. »Izvežbanec podgane bodo poklale in pomorile vse druge. V dobrem letu bo pogdanje zalege konec. Splitčani mislijo, da je bistvo »vežbanja« podgan v tem, da bo mož nekaj podgan inficiral, od teh pa se bo bolezen lotila vseh ostalih podgan.

d Velika tatvina. Te dni se je podal starinar Franc Pukelj iz svojega stanovanja v Mariboru v svojo trgovino v Vetrinjski ulici, vzal je s seboj tudi aktovko, v kateri je imel 96.000 din ter štiri knjižice od mariborske Mestne kranilnice in posojilnice v Narodnem domu, glaseče se na 120.000 din. Z denarjem in knjižicami je hotel dopoldne urediti neko dediščino na sodišču. Prej je prišel v svojo trgovino ter je šel v prodajalno skozi dvorišna vrata, ki jih je pustil odprta. Aktovko je položil v trgovini zadaj na stol, sam pa je šel odpret glavna vhodna vrata. Ko se je vrnil zadaj v trgovino, je opazil, da mu je aktovka v teh kratkih minutah izginila. Preiskal je vso trgovino, toda zaman. Pukelj je takoj obvestil o tatvini policijo, ki je kmalu izsledila tatvo v osebi 27 letne zasebnice E. Bach, pri kateri so našli še večino denarja. Bachova je imela pripravljen potni list za beg v Avstrijo.

VINA dolenska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri **CENTRALNI VINARNI** v Ljubljani

d Povečava splošne bolnišnice je neodložljiva. V letu 1937 je ljubljanska bolnišnica sprejela 30.985 bolnikov, medtem ko jih je v letu 1936 sprejela 28.468. Bolnikov je bilo torej v letu 1937 sprejetih 2517 več kakor v letu 1936. Tudi število odklonjenih bolnikov je močno naraslo. To so sami grmeči dokazi, da je v letu 1938 nujno potrebna povečava splošne bolnišnice.

d Dve tri a. Kečevskega. Po dolgotrajnem deževju je nastopila v Kočevju luda zima, tako da je reka Rinja popolnoma zamrznila

ter ima mladina veliko veselje z drsalkami na gladkem ledu, pa tudi starejšim se dranje ne upiraj. Lovska doba na srnjake je pri kraju in so se zakupniki kar kosali, kdo bo imel več brakad. Lovci pridno zasledujejo divjačino ter imajo pri lisicah precej uspeha. Velike preglavice pa jim delajo divje svinje. Tudi medvedji rod se je precej pomnožil, odkar ima zaščito. Posamezniki trdijo, da so se pojavili tudi volkovi. Pred nekaj dnevi sta baje dva volkova pripodila starega srnjaka iz mesnega gozda ponoči pred parno žago g. Jakominiča in ga med skladovalnicami desk raztrgala; ni pa tudi izključeno, da so to naredili podvigani psi-voljšaki.

d Poklic je zgrešil. Nedosegljiv strokovnjak v izdiranju zob je prav gotovo Dušan Krstič iz Prištine. Mož se je v svojem poslu tako izuril, da brez bolečin kar s prsti izdere katerikoli zob. Zadnje štiri dni je Krstič »deloval« v Prištini in izdiral preko 1000 zob siromakom in tudi uglednejšim ljudem. Vse delo je opravil, ne da bi kaj računal. Baje je žel svoje strokovno znanje pokazati tudi nekaterim zobnim zdravnikom.

Srečno Novo leto želi cenjeni odjemalcem **Bajc Štefan**, št. Jernaj, splošno čevljarstvo, trgovina z usnjem in čevlarskimi potrebščinami.

d Materne vlake dobimo menda že junija letošnjega leta. Motorje dobavi tovarna Gantz iz madžarske Budimpešte. Za enkrat uredi 7 vlakov, ki bo imel vsak tri vagone. Motorni vlaki bodo obratovali samo na prog: Beograd—Dubrovnik.

d Ker so angleške carine previsoke. 155 vagonov puranov so za božične praznike kupili pri nas Angleži. V primeri z lanskim izvozom — 328 vagonov — je to zelo malo. Velika, prav za prav največja, ovira za izvoz je v tem, da so angleške carine za tako blago zelo visoke.

d Nekaj številč o dedehkih drž. monopolov. Uprava državnih monopolov je objavila zaključni račun dohodkov od monopolskih pridelkov za leto 1936-37. Iz tega obračuna je razvidno, da je uprava državnih monopolov imela od 1. aprila 1936 do 31. marca 1937 od prodaje tobačnih izdelkov: 1 milijardo 341 milij. din dohodkov; od prodaje soli 278 milij. din, od taks na petrolej 134 milij. din, od taks na vžgalice 73 milij. din, od prodaje cigaretnega papirja 64 milij. din in od drugih izdelkov skupaj 29 milij. dinarjev. Skupni dohodki Uprave državnih monopolov so torej znašali 1 milijardo 919

Požar v francoski norišnici

Največja francoska umobolnica je v Puy de Domes. Zavod ima veliko število ločenih paviljonov, v katerih prebiva in se zdravi nad 3000 umobolnih, med njimi mnogo takih, ki so drugim ljudem nevarni. Ta umobolnica je prav za prav mesto za se, tako je velika.

V tej velikanski blaznici je torej na svet dan nastal požar. Ker pa je pihal hud veter, se je požar kmalu razširil na vse druge paviljone, tako da je kmalu bila vsa blaznica v plamenih.

Požar je uničil prav vsa poslopja te umobolnice in je danes vse skupaj eno samo velikansko pogorišče. Izpod razvalin glavnega poslopja so doslej potegnili trupla 7 bolnikov, ki so tamkaj zgoreli. Ko je požar nastal, je

seveda med blazniki nastala velikanska panika. Strah in groza se je polastila nesrečnikov, ki so bili nekateri zaprti v avojih prostorih. Zato so siromaki začeli besneti in postajali so še bolj nevarni.

Medtem so prihiteli na pomoč gasilci ter orožništvo in je strežništvo z njihovo pomočjo nazadnje srečno rešilo vse bolnike iz gorečih poslopj, le sedem jih niso mogli pravočasno rešiti. Toda zgodilo se je, da je med reševanjem ušlo 12 sila nevarnih blaznikov, ki se sedaj skrivajo nekje v okolici ter so ljudje zaradi tega vsi preplašeni. Med 12 pobeglih umobolnimi je osem morilcev, kar strah prebivalstva še povečava.

milijonov dinarjev. Od tega zneska se je porabilo za režijo 306 milj. din, tako da je Uprava drž. monopolov imela 1.813.000.000 dinarjev čistega dobička.

d Zdaj pa bode državno »kasec polno... Po razpisu ministrstva finan. je določen skupni davek na zakol tudi na klanje živine od strani obrtnikov, trgovcev, uradnikov in drugih zasebnih oseb brez ozira na to, če se bo meso zaklane živali prodalo ali uporabilo v lastnem gospodinjstvu deloma ali v celoti, in brez ozira na to, kje se kolje, v klavnic ali doma. Od skupnega davka so izvzeti le kmetovalci, če koljejo živali za lastno uporabo mesa.

d Kasec ne bo razjela. To bo vedela oseba, ki so ji finančni stražniki iz Kranja dne 22. decembra zaplenili dva in pol kg kristalnega saharina vprav v trenutku, ko ga je hotela prodati neki razpočevalki, ki pa je srečno odnesla peto.

d Slovenec še mori Slovenca — brata. Posednik Janez Zupančič iz Zavrtiš pri Višnji gori je oni ponedeljek obhajal svoj god. Po stari navadi so mu fantje že v nedeljo zvečer napravili »ofreht«. In sicer je prišlo iz Vrhov pri Strbi šest fantov, znanih pretepačev. Gospodar jih je prosil, naj ne delajo podoknice, da jim da tri četr litra žganja in petico, pa naj gredo mirno v hišo. Fantje so ga ubogali, šli so v hišo in se čisto mirno zadržali. V hišo je prišlo tudi troje fantov iz Drage pri Višnji gori, ki so se mudili na Polževem. Bili so to Ivan in France Jakoš ter Sadarjev Ivan. Sedli so k drugi mizi in Sadarjev, ki je celo popoldne igral harmoniko na Polževem, je igral tudi v hiši. Med fanti ni bilo nobene napetosti in je bilo v hiši zelo živahno. Ko pa je Sadarjev prenehal igrati, češ da si mora nekoliko oddahniti in pokaditi cigareto, so Vrhovčani planili pokonci in zahtevali, da igra. Ko ni hotel slediti njihovemu pozivu, je planil nekdo na mizo. Sadarjev se je zbal, pograbil nož, s katerim so rezali petico, in kakor besen mahal okrog sebe. Miklavčič Jože in Šerek Janez sta na mestu izdihnila. Eden je dobil udarec v hrbet, da mu je prerezal dušnik, drugi pa v prsa. — Kako strašna slepota je človeka!

d Še starost je podivjala. V občinski ubožnici v Trzinu so se stekli varovanci. Med pretepom je neki starček udaril svojega tovariša, 72-letnega Jožefa Debeveca, s stolom po glavi in po levi roki. Debevec je dobil hudo poškodbo na glavi, levo roko pa ima kar dvakrat zlomljeno.

— V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otokom jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda milo deluje in zanesljivo odvarja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovito.

Oct. reg. B. br. 20474/33.

d V mrzli vodi se je premislila. Nenačuden način samomora je te dni poskušala 18-letna služkinja Frančiška I. Tavała je nekaj časa po Barju pri Ljubljani, nato pa se pognala v Iščico. V ledeno mrzli vodi pa se je dekle premislilo ter je zlezlo samo na breg. Ljudje so jo opazili ter poklicali reševalni avto, ki je dekle prepeljal v bolnišnico. Dekle se je hudo prehladilo.

d Subotiški mesarji so po 20 dneh stavke zopet odprli svoje obratovalnice. Stavkati so začeli, ker je mestni svet odklonil njih proš-

njo, da se odpravi trošarina na meso v višini 1 din na 1 kg. Sedaj je občinaki svet obljubil, da bo najkajaneje v pol leta preuredil mestne trošarine.

d Izšla je prva številka »Oračar«, ki je glasilo Kmečke zveze v Ljubljani. Letna naročnina 12 din. Novi mesečnik toplo priporočamo vsem kmetovalcem.

d Kmetje na bode preveč žalostni. Neke vrste kuga se je začela pojavljati med divjačino, zlasti pa med zajci v Medjimurju. Lovski zakupniki so našli že večje število poginulih zajcev, ki so vsi imeli strotnela jetra in pljuča. Lovci so mnenja, da se je bolezen razširila iz Madžarske. Ker bolezen na prvi pogled niso mogli ugotoviti, so poslali enega takega zajca v preiskavo zagrebškemu veterinarskemu zavodu. Boje se, da se ne bi kužna bolezen razširila v druge kraje.

d Obvezno zavarovanje poljskih pridelkov. Uredbo o obveznem zavarovanju poljskih pridelkov proti toči so uveljavili v drinski banovini. Uredba predpisuje, da se v Sarajevu ustanavlja poseben zavarovalni denarni zavod, ki bo neposredno podrejen banski upravi. Poslovna doba zavarovanja se začne 1. septembra vsakega leta in konča 31. avgusta naslednjega leta. V zavarovanje so obvezani vsi plodovi, ki se posejejo na njivah in zemljiščih, ki so v zemljiški knjigi

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

KULTURNI KOTICEK

Tudi pri Slovencih, ki so živeli na robu tega središča preporodnega gibanja, je prevzemala preporodna misel duhove. Ti duhovi, zavdajoč se kolikor toliko preporodnih gesel, so začeli s sodelovanjem za enotni slovenski knjižni jezik, čutili pa so tudi vso skupnost vseh težanj, da se spoje vsi slovenski rodovi v slovenski narod. Na Štajerskem je pridno oral ledino Dolenjec Janez Primic (1785 do 1823), iz Zaloge pri Šmarju. 1809 je izdal bramborske pesmi, 1810 pa je ustanovil Slovensko društvo med graškimi visokošolci. To društvo je vzgojilo marsikaterega poznejšega pisatelja. V tem času je bila ustanovljena na graškem liceju stolica za slovenščino; dobil jo je Primic 1812. Izdal je Nemško-slovenska branja, ki jih je rabil pri pouku slovenščine. Ta njegova čitanka nam kaže vso njegovo preporodno teženje, saj proslavlja Slovence, navdušeno govori o naših močeh v zgodovini itd. V svojih predavanjih je vneto in navdušen govornik o slovenskem jeziku in klical k sodelovanju za slovensko slovstvo. Povsod, koder je hodil, je navduševal študente, duhovnike, sploh izobraženstvo za slovensko stvar. — Na Koroškem je deloval ljudski pevec Miha Andreas. Važnejši je Matija Ahacelj, ki je izdal Pesme po Koroškem ino Štajerskem znane, enokoliko popravljene ino na novo zložene. Izšle so 1833. V

Bah po izpuhtevanju telesa takoj in trajno odpravi **Sasopod**. — Varu s čutev in peria. Zahtevajte v lekarnah, drogerijah, parumierijah in sticnih trgovinah. — Drogerija »ANCIGAL«, Ljubljana, Krekov trg. (Reg. mla. naz. zdr. 31.210)

označena kot orna zemlja, vinogradi in sadovnjaki. Za nekatere vrste sadov, kakor so tobak, sladkorna pesa, konoplja, lan, pa je predpisana omejitev, da more lastnik zavarovati le zemljišče največ do treh hektarjev. Od vinogradov in sadovnjakov pa se smejo zavarovati le ona zemljišča, ki so posejana s plemenitimi rastlinami.

d Zgodaj je začel. Gligorijevič Z. je v Skoplju porabil soboto popoldne, ko so bile trgovine v mestu zaprte, za priliko, da je s kamnom razbil okna na trgovini sredi mesta in zlezal vanjo. Vdrl je v blagajno in odnesel 200 dinarjev. K sreči je gosta v trgovini zapazil policijski stražnik in ga prijel. Šestletnega pokvarjenčka prihod stražnika — začuda — ni spravil s tira. Stražniku je dejal, naj kar mirno gre spat na cesto, kajti on (Zivko) ima svoj redni posej v trgovini. Policaj pa je dečka kljub temu odpeljal na policijo, kjer so mu prečestali vest. Nato so ga poslali domov staršem.

d Na glave petih znanih srbskih hajdukov je razpisalo ministrstvo kar četr milijona din nagrade. Eden med njimi je Ignatijevič Koreja, ki je pred tedaj pobegnil iz zaporov malo prej, preden bi ga odvedli na vislice. Na Ignatijevičevo glavo je bila najprej razpisana gnarada 500 dinarjev, vendar je bila povišana na 20 jurjev. Po 50 jurjev so bile »vredne« tudi glave hajdukov Jorgovana Mihajloviča in Pavla Dokliča, ki sta obadva doma iz homoljskega okraja. Ker sta pa hajduka potem zagrešila še nekaj neverjetno krvavih zločinov, so je nagrada povečala na vsako glavo za novih 50 jurjev. Sedaj je pa notranje ministrstvo dodalo k tema nagradama še 80 tisoč, tako da dobi vsakdo, ki ubije ali pa

tej zbirki so tudi Slomškovi prispevki. Prav za prav je oče te pesmarice Slomšek. Zbirka ni vzbudila velikega zanimanja. Edini, ki je res pomemben na Koroškem, je Urban Jarnik (1784—1844), iz Potoka pri Zilji. Precej je prevajal nemške pesnike, pa tudi sam je precej pesnil. Pisal je zgodovinske članke in narodopisne, sestavljal je pa tudi razne knjige: Sber lepih ukov za slovensko mladino, potem Sadjerejo, razne pobožne knjige in dr. Izdal je tudi nekaj znanstvenih del, med njimi Poskus slovenske etimologije l. 1832. — Na Goriškem je deloval Valentin Stanič (1774—1847), iz Bodreža ob Soči, kanonik v Gorici. Bil je vodnik, svetovalec in učitelj ljudstva. Mnogo je deloval na polju šolstva, ustanovil gluho-nemalco, potem Društvo zoper trpinčenje živali. Mnogo je prevajal nemške pesnike, nekaj malega pa tudi sam zložil. Izdal je Pesmi za kmete ino mlade ljudi, Molitve ino premišlovanja, sodeloval pa je tudi v Bleiweisovih Novicah. Mnogo je potoval, znan je bil zlasti kot gorec hribolezec. O svojih turah je napisal nekaj člankov v nemških časopisih. Goriška se je začela probujati. Bil je bolj prosvetljenec kakor pa romantik. To so delavci našega obrobnege slovenskega življa, ki je že pred sto leti čutili skupnost z vsemi Slovenci, se navduševal in pomagal graditi slovensko zavest, ki je v tem našem jeziku izpričeval svojo materinščino, se zanj navduševal in jo gojil.

odda oblastem ta dva hajduka, nič manj kakor 280.000 dinarjev. Le že na enega hajduka je razpisanih 50 tisočakov, na vse ostale pa je manjše nagrade.

d Za boljše bodočnost mladine. Banovinsko vzgojevališče, ki ima nalogo vzgajati neobogljene in že v zgodnjih letih na stran pota zašle dečke k dobremu in ki je bilo do nedavnega nastanjeno na gradu Ponoviče pri Litiji, se je preselilo na Selo pri Ljubljani, ko se je na drugi strani žrebčarna preselila na Ponoviče, kjer je za njo mnogo ugodnejši položaj. Na Selo deluje sedaj pod nadzorstvom banske uprave zavod »Dečji dom«. Poleg obširnega poslojpa leži proti železniški progi velik zemljiški kos, ki je bil last klučavničarja Rudolfa Gayerja iz Ljubljane. Ta svet je g. Gayer dal pred več leti pok. vrtnarju Ferantu v najem, ki je tam postavil moderen rastlinjak in zemljo preuredil v primerne gredice za cvetlice in povrtnino. Za svet se je v prvi vrsti zanimala banska uprava. Dražbi je sicer prisostvoval še zastopnik nekega socialnega zavoda. Banska uprava je po svojem zastopniku kupila prvo parcelo za 10.750 in drugo za 180.950 din. Na tem svetu, ki je že itak preurejen za vrtnarstvo, namerava banska uprava odnosno vodstvo zavoda poučevati svoje gojence v vrtnarstvu in sadjarstvu.

d Ker je pretepla svojega moža. Dostana Tomičeva tam v srbskem Kraljevem je imela svojega moža dobro v oblasti ter ga je po potrebi tudi s kakim trdim predmetom skušala pripraviti do pameti. Ko je mož hotel nekega dne prodati nekaj sveta od hiše, se je Dostana temu uprla. Ker besede niso zalegle, je pograbila poleno in mahnila z njim dvakrat po možu. Možu je bilo sramote le preveč. Prijavil je zadevo sodišču, ki je Dostano spoznalo krivim in jo obsodilo na 400 dinarjev kazni. Mož pa pravi, da bo zahteval točitev zakona, ker z nasilno žensko pač ne more živeti pod istim krovom.

d Ne pričaj po krivem. Jožef Prešern, vrtnar iz Smlednika, ki je v razpravi glede znanih šenčurskih dogodkov l. 1932 in 1933 nastopil kot priča proti županu in posezniku

Umniku iz Senčurja, je bil te dni radi krivega pričevanja obsojen na dva meseca strogega zapora in to nepogojno.

d Kdor zaničuje se sam... Na Stefanovo se je vozil z jutranjim vlakom proti Zidanemu mostu neki gospod z juga. V kupe so vstopili štirje mladi fantje, ki so bili očitno precej vinjeni. Vsi so nosili kar po dva sokolska znaka. Ves čas od Celja do Zidanega mostu so peli razne srbske pesmi. Ker se je gospod peljal do Belgrada in je mislil, da bo imel vso pot tako nadležno družbo, jih je vprašal, kam potujejo. Prepričan je bil, da bo moral poslušati vinjene sobrate vso vožnjo. Zelo pa je bil presenečen, ko so mu povedali, da bodo izstopili v Zidanem mostu, kjer so v bližini doma. Nad tem se je gospod zelo začudil, kajti ker so peli samo srbske pesmi, je bil mnenja, da so sami Srbi. V pogovoru je prišlo skoraj do tepeža. Kučmarji so poudarjali, da so vneti Jugoslovenci in tako dalje... Gospod se je nekam zamislil, nato pa dejal: »Tužna vam majka slovenačka, koja vas je rodila...«

d Kaj se vse ne izmislijo. Pretkani brezposelnik v Zagrebu je kupil nekaj praznih skatelj, jih lepo zavit v bel papir in zraven okrasil s smrečicami ter jih začel raznašati o božiču najbogatejšim Zagrebčanom »v dar«. Za čas obiska si je izbral najugodnejši trenutek, namreč takrat, ko je bil petični gospodar sam doma. Potrkal je ponižno, nato pa zahteval gospodarja. Čim se je gospodar pokazal med vrati, mu je z lepim poklonom izročil lepo pripravljen zavoj. Na vprašanje: od koga? je izjavil, da ne sme povedati, češ da je to božično presenečenje. Vsak od obdarovancev je segel vzhiten nad nepričakovanim darilom v žep in odrajal donosilcu najmanj kovača, če ne dva. Ko so potem obdarovanci odprli zavoj, so videli, da so bili ali prazni ali pa napolnjeni z ničvredno robo, ki je bila potrebna le za težo. Nihče ni pri tem mislil kaj hudega, ker je vsak mislil, da ga je potegnil kak prijatelj. O praznikih pa so drug drugemu pripovedovali te zgodbe, nakar so ugotovili, da je podjetni dobrotnik opravljal svoje sicer zakasnelo miklavževanje

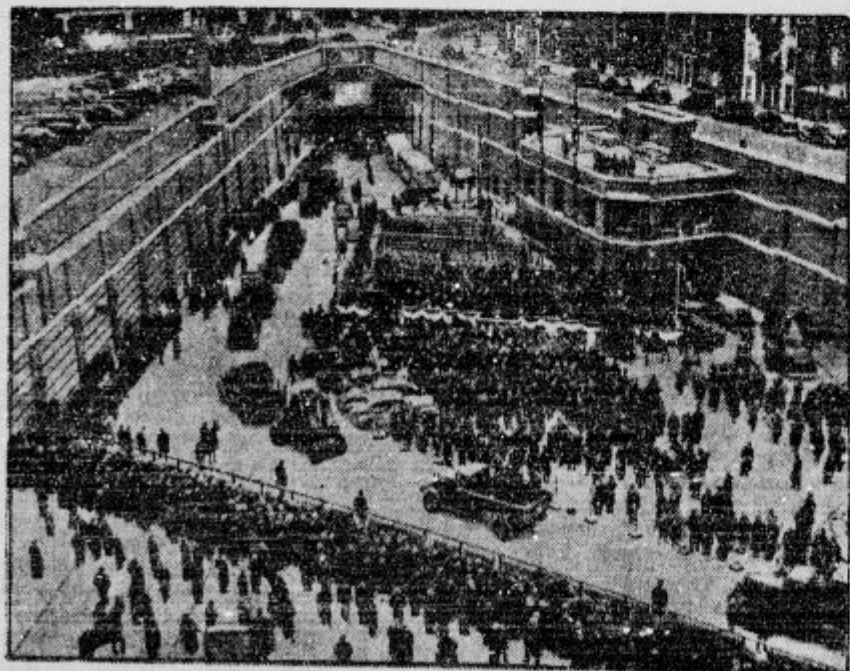
Najdebelejši meš evropskega severa in morda vsega sveta je ravnatelj neke stockholmske agencije, saj tehta nič manj kakor 215 kg. Zanj so morali napraviti posebno posteljo

kar na debelo in zaslužil na napitnini lepe kovače.

d Pamet je boljka kot žamet. Sarajevski trgovec Moni Salom je zaradi nesrečne ljubezni skočil v Belgradu v Savo in se utopil. Moni Salom se je bil zaljubil v neko pevačico lepo Sofijo, ki je s svojimi tovarišicami gostovala dva meseca v sarajevski kavarni »Sedrvanc«. Salom je bil tako zaljubljen, da je Sofiji vsak dan prinašal najrazličnejše darove ter metal stotake, da so dekleta pele tiste pesmi, ki si jih je on zaželel. Kljub vsem težkim denarnim žrtvam pa pri dekletu ni našel odziva. Ko je dekle odpotovalo v Belgrad, je Salom odšel za njo, toda njegov samomor dokazuje, da pri dekletu tudi tokrat ni uspel.

d Nekaj sprememb v uredbi glede povračila kmetskih dolgov. Ministrski svet je na svoji seji sklenil izpremembe in dopolnitve k uredbi o likvidaciji kmetskih dolgov z dne 26. septembra 1936. Tako je izpremenjen čl. 14 v tem smislu, da imajo prizadete stranke pravico pritožbe na okrožno sodišče z ozirom na odloke okrajnih sodišč glede izdaje potrdila o tem, kdo je kmet. Nadaljnje izpremembe se nanašajo na dolžnike-poroke. Porok-kmet, ki je prevzel na sebe obveznost glavnega dolžnika, dobi pravico, da od takega glavnega dolžnika vterja toliko, kolikor je plačal za njega. Optantom je priznано svojstvo kmeta brez ozira na njih glavni poklic. Rok za prošnje za olajšave po čl. 5 uredbe je podaljšan do 31. marca 1938, prav tako tudi rok za sporazumevanje med dolžniki in upniki. Dolžniki zadrug za kmetijski kredit so izenačujejo z dolžniki Privilegirane agrarne banke.

d Mladeniči rekrutirani Oni, ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do oavoboditve ali okrajšanega roka službe, čimprej vstop v kader, odložitev službe v kadru — informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. — Vsa pojasnila daje proti malenkostnemu plačilu koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ul. 14. — Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 din.

7 New Yorku so slovesno odprli novi predor pod reko Hudson, ki je veljal 75 milijonov dolarjev. Predor se imenuje Lincolnov predor

IZ DOMAČE POLITIKE

d Volitve senatorjev. V nedeljo, 6. februarja 1938 bodo delne volitve senatorjev. Iz dravske banovine izpade to pot samo en senator, in sicer dr. Ploj Miroslav. Škoda, da samo eden!

d Komunisti v Jugoslaviji so zadnje čase spremenili način svojega nastopanja. Razpustili so protizakonito Komunistično stranko Jugoslavije. Namesto nje so po navodilu znanege Dimitrova ustanovili več strank, namreč komunistično stranko Slovenije in enake stranke za Hrvaško, Makedonijo, Srbijo in Črno goro. Enake stranke so ustanovili tudi za narodne manjšine v Jugoslaviji. To je za Nemce, Madžare in Albance. Delo teh strank je seveda tajno in je zelo težavno ugotoviti, kolikšnega pomena so te podružnice ruskega boljševizma.

d »Pohod« in »Delavski list« (levičarski) je notranje ministrstvo ustavilo, ker sta bila zaplenjena trikrat v enem mesecu.

d Za malo denarja je pač malo muzike. Subotica, ki ima več kot 100.000 prebivalcev, ima naverjetno majhen proračun. Pravijo, da bo znašal proračun za prihodnje proračunsko leto komaj 30 milij. din. Meščani niso s tako skromnim proračunom nič kaj zadovoljni, vedo, da se s tako majhnim proračunom ne dajo izvesti nobena večja dela, ki so v mestu več kot potrebna, niti ni v proračunu nič podpor za kulturne namene. V primeri z drugimi ima Subotica prvenstvo v nizkem proračunu.

d »Narodna odbrana« razpuščena. Z odlokom kr. banske uprave v Ljubljani je bil razpuščen Oblastni odbor Narodne odbrane v Ljubljani z vsemi krajevnimi organizacijami na ozemlju dravske banovine. Prostori Narodne odbrane so sedaj zapečateni, o imovini pa je policija napravila natančen seznam. Razpustitveni odlok navaja, da je organizacija prekoračila svoj delokrog, kar je javnosti itak znano.

d Bratavske skladišnice. Ministrski svet je na seji dne 31. decembra potrdil pravila za Bratavske skladišnice, ki jih je 29. decembra podpisal minister za gozdove in rudnike. Nova pravila imajo 168 paragrafov, v katerih je do vseh podrobnosti urejeno poslovanje Bratovskih skladišč, njihovih organov in njihovih članstva.

d Pri zaprtju ali pa pri motenj v prebavi vzemite jutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josefa« vode.

NESREČE

d Tovarna lepenke je pogorela v Prevaljah. Bila je last grofa Thurna v Guštanju. Stvarna škoda je velika, pa tudi socialna ni majhna, zakaj 60 delavcev bo ob kruh. Pri požaru sta se smrtno ponesrečila dva gasilca: 65 letni Luka Kert in 27 letni Valentin Vezjak, oba iz Prevalj.

d Ko je rezal zmrzlo meso. V soboto na novega leta dan je 27 letni mesarski pomočnik Vodlan Franc iz Velenja rezal zmrzlo meso. Naenkrat je spodrsnil veliki nož in se mu zapel v trebuh. Nesrečnega so pripeljali v celjsko bolnišnico.

d Žrtve reke Save. Kar 17 človeških življenj je zahtevala leta 1937 Sava samo v času največje poplave. Sedaj, ko vode upadajo, se da kolikor toliko oceniti škoda po povodnji. Menijo, da je samo Sava naredila za več ka-

kor 25.000.000 din škode. Na črti od Siska do Zemuna je Sava zalila odnosno preplavila 7500 hiš. Pravo opustošenje pa se bo dalo videti šele čez kak mesec, ko se bo Sava spet odtekla v svojo sirugo.

d Najbrž bo ob oko. V vasi Brezju občine Raka pri Krškem je tolkel 15-letni hlapec Janez Predovnik s kladivom po patroni. Patrona se je razletela in razmesarila Predovniku obraz. Fant bo najbrž izgubil levo oko.

d Trije bratje so utenili v Narasli reki Drini pri Loznici v Srbiji, ko so lovili plavajoče tramovje. Štirje so bili, ki so vzeli majhen čoln in z njim odrinili v sredino de-roče reke. Nameravali so naloviti tramovje, ki ga nosi reka s seboj in tako vsaj nekaj zaslužiti. Komaj pa so s čolnom prišli v sredino reke, jih je silni tok potegnil s seboj in odnesel v vrtinec, ki je čoln pogoltnil. Vsi štirje so se znašli v hladnih valovih, pa le eden je imel srečo, da se je oprijel plavajočega debla in se tako rešil.

Novoletna prošnja

V morje večnosti kot kaplja
ataro leto se potaplja;
z njim pozabljamo nesreče,
žalost in skrbni moreče.

Bodo li jih ponovile
v novem letu tajne sile?
Kakšna naša bo usoda?
ali sreča, li neugoda?

Trudna pot je, burja brije
Nad prepadi zvezda sije,
zvezda upanja in vere,
v temno zemeljske večere.

Ti, ki daješ smor življenja
in poskušaj nas v trpljenju,
varuj nežni cvet — mladino,
čuvaj našo domovino!

Limbarski.

d Huda nesreča električarja. V celjsko bolnišnico so prepeljali mladega delavca, ki je zaradi obupnih bolečin vso pot pretresljivo kričal. Pogled na uboga ponesrečenca je pretresel vse, saj se je mladi človek kar zvijal od bolečin. Vse telo mu je bilo opečeno, pregorela pa mu je seveda tudi obleka. V bolnišnici so ga slekli in okopali, nakar mu je zdravnik dal injekcijo. Bolnik že ni imel skoraj nobenega utripa krvi več ter je prišel blazneti od bolečin, tako da so ga morali zvezati. Je to 29-letni delavec Anton Drnovšek iz Knezdola pri Trbovljah. Oni dan je prvič delal pri elektriki pri velikem transformatorju pri Laškem, ki ga je čistil s cu-njo. Cunjo je vtaknil v porcelanaste izolatorje ter prišel v dotik z električno strujo, ki ima silno napetost. Svignil je plamen, ki je objel mladeniča. Mladi delavec je padel tri metre globoko. Dobil je grozne opekline ter si je najbrž tudi oči pokvaril. Poklican je bil reševalni avto iz Celja, ki je ponesrečenca prepeljal v bolnišnico. Drnovškovo stanje je skoraj brezupno.

d Sani so se preobrile. Na Martuljku se je na novega leta dan ponesrečil dr. Avg. Cerar, stanujoč v Jurišičevi ulici v Zagrebu. Peljal se je s sanmi po strmini navzdol. Med vožnjo so se pa sani prevrnile. Pri padcu si je dr. Cerar zlomil dvakrat desno nogo. Prepeljan je bil z nočnim vlakom v Ljubljano,

Slovenski dom

JE NAŠ CENENI POPOLDNEVNİK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENSKE« JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PIŠITE NA DOPIŠNICE UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILK LISTA NA OGLED.

kjer ga je reševalni avto prepeljal v Leon-tšce, nato pa v Zagreb.

d Ka je streljal iz možnarja, je raztrgalo glavo Petru Stuzincu iz Zitnjaka pri Zagrebu. Peter je možnar nabesal, ko se pa naboj ni hotel užgati, se je približal možnarju in pogledal. Ta trenutek pa se je naboj vžgal in možnar razletel. Kosci železa so odleteli delavcu v glavo in mu jo razbili na drobne kosce.

d Smrtna nesreča pri smučanju. Malo veselje na smučih si rada privoščijo tudi mladina, ki je doma zunaj mesta. Kdo bi ji zameril in ji ne privoščil tudi malo veselja. Toda na božični dan se je med mladimi smučarji na Ježici zgodila usodna nesreča, katere žrtev je postal 17 letni Andrej Doberlet iz Savej. Z drugimi fanti je tudi on smučal na Goriškovi ježi na svojih, menda kar doma izdelanih smučih. Ker je pri nas anega za smučanje sedaj še vendar malo premalo, je zadel med vožnjo v krtno. Hud sunek ga je vrgel ob tla. Pri tem se mu je palica nekam čudno zataknila pod prsi. Po padcu se je fant hitro pobral, vendar pa je znova omahnil. Ko so drugi smučarji to opazili, so takoj zaslutili, da se mu je zgodilo kaj hujšega in so prihiteli bližje, na pomoč. Ker je ponesrečenec bruhal kri, so hitro poslali po bližnjega zdravnika dr. Jamška, ki je takoj prišel, mogel pa je ugotoviti le smrt.

d Osmo noč ga je premagal spanec. Zadnji dan minulega leta se je pripetila v Breznem vrhu v Dravski dolini nesreča, ki je zahtevala življenje delovnega moža in očeta številne družine. Anton Mežnare iz Brezna se je že dolga leta pečal z oglarstvom ter je imel tudi že nekaj dni prižganih več kop v tako zvanem švarugovem gozdu na Breznem vrhu. Oglarstvo je težaven poklic in zahteva od oglarja veliko paznje. Nikoli ne pride do spanja, ker mora noč in dan paziti, da mu kopa ne pregor. Mežnare je prečul sedem noči zapovrstjo pri gorečih kopah, pa ga je osmo noč premagal spanec. Zaradi mraza so je vlegel kar na kopo, v kateri je telo oglje. V prijetni toploti je zadremal, iz spanca pa se ni več prebudil. Iz goreče kope so uhajali strupeni plini, ki so vzeli zavest ter ga zadušili. Zjutraj na vsežgodaj je prinesel Mežnaren njegov mali sinko zajtrk od doma. Našel je očeta na kopi, klical ga je, ker pa se mu ni odzval, je prestrašen teklen domov po mater. Ta je slutila nesrečo, obvestila nekaj sosedov in skupaj so vsi odšli v gozd. Ko so prišli blizu ogljenih kop, jim je že od daleč udaril nasproti duh po pečenem mesu. Mežnare so našli mrtvega, od vročine, ki je prihajala iz kope, pa je bil že ves prepečen. Obraz, prsi, trebuh in noge so bile že čisto

zogljenale ter so spodnji deli nog pri prijetju odpadli.

d Voz ga je zadel v glavo. Dne 27. decembra sta v Štepanji vasi pri Ljubljani 60 m od gostilne Kregar hotela dva voznika drug drugega prehiteli. Na levi strani je šel zidar Jakob Breskvar, ki ga je voz zadel tako nesrečno v glavo, da je v hipu izdihnil.

— Rodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju, z uporabo uvaravne »Frans-Josefovec grenke vode. »Frans-Josefovec voda se lahko zauživa in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15483, 26. V. 35.

NOVI GROBOVI

d Daj jim vsem v nebesa priti... V Novem mestu je umrla 76-letna Franč. Tršan. — V Trstu je odšel v večnost magr. Bruno Kratzig, svojočasni profesor na bivši nemški gimnaziji v Trstu. — V Grižah so položili k večnemu počitku 38-letno učiteljico Anico Kogoj. — Na pokopališču v Dravljah so djali v grob strojevodjo drž. žel. Antona Filača. — V Trzinu je zapustila solzno dolino Marija Tiringer roj. Močnik. — Pri Sv. Jakobu v Slov. goricah so djali v grob 77-letnega posestnika Dominika Peklarja. — V Blagovici je odšel po večno plačilo posestnik in bivši župan Franjo Benkovič. — V Gorici je umrla mati odvetnika, Marija Simčič. — V Mariboru je zapustil solzno dolino nadstražnik Karl Pavlič. — Na Jesenicah so pokopali soprogo pek mojstra Marijo Petač roj. Vovk. — V Mostah je odšel k večnemu počitku slovenski pisatelj, bivši drž. in dež. poslanec in nadučitelj v pokoju Fanc Jaklič. — Pri Sv. Juriju ob Taboru je odšel v večnost obč. tajnik Anton Lukman. — Umrl je g. Drago Pepelnak, kaplan od Sv. Pavla pri Preboldu. — V Ljubljani so odšli po večno plačilo: Vlač Marjanca, Marija Srakar roj. Glinšek, strojevodja v p. Karol Müller, redovnica s. Fulgencija Koritnik, stavbenik Ivan Rožman, vdova po vlakovodji Terezija Kumar in soproga brivskega mojstra Ana Kastelic roj. Vidic. Daj jim, Gospod, večni mir in pokoji!

Ta-le punčka se piše Shirley Temple. Iz Amerike je doma, osem let je stara in je ena najslavnejših filmskih igralk. Doslej je pri filmu zaslužila že 300 milijonov dinarjev v našem denarju.

RAZGLED PO SVETU

Bratomorna vojna v Španiji

Med komunistično in nacionalno armado so skoraj 14 dni trajali krvavi boji za utrjeno mesto Teruel. Naše nekotoliško časopisje je z velikim veseljem objavljalo vesti, da so komunisti Teruel že povsem zavzeli in da bo imela ta zmaga velike posledice, ki bodo za nacionaliste vse prej ko dobre. Danes lahko poročamo, da so si nacionalistične čete pri

Teruelu, kjer se je bojevalo na obeh straneh najmanj 300.000 vojakov, priborile veliko zmago. Komunisti, ki so pred dnevi zasedli nekatere dele Teruela, so bili premagani in vrženi iz tega mesta. Komunisti so pustili na bojišču tisoče mrtvih in ranjenih in ogromne količine orožja in streljiva.

Vojna na Daljnem vzhodu

Časopisje piše, da je japonska vlada sporočila kitajski vladi maršala Čankajška vsebino pogojev, pod katerimi bi bila pripravljena prenehati z vojnimi operacijami na kitajskih tleh. Japonski pogoji so menda naslednji:

1. Sklenitev japonsko-kitajskega gospodarskega sporazuma, ki bi Japonski dovolil, da bi bila v bodoče udeležena pri kitajskih carinskih dohodkih kakor tudi pri prometu. 2. Kitajska se mora pridružiti dogovoru proti Sovjetom. 3. Japonska obdrži v severnih kitajskih pokrajinah stalne vojaške posadke. 4. Gotovi deli Kitajske, ki jih bo oznčila japonska vlada, se morajo razorožiti in ostati v bo-

doče brez vsake vojaške naprave ali posadke. 5. V Notranji Mongoliji se ustanovi neodvisna vlada. 6. Kitajska mora Japoncem vrniti škodo, ki je nastala zaradi vojne.

Pišejo, da je kitajska vlada te pogoje gladko odklonila. Maršal Čankajšek z mrzlično naglico pripravila v južni Kitajski bitko, ki bo po obsegu prekašala vse dosedanje. Čankajšek je izvedel podrobno organizacijo obrambe mesta Kantona, njegove čete so moderno opremljene in razpolagajo z najboljšim orožjem. Istočasno izkrcavajo Japonci na kitajskem obrežju desetstisoče svojih vojakov. Sodi se, da bo izid kantonskih bojov odločilnih posledic.

Železna roka v Romuniji

Pisali smo že, da vlada Tataresca ni dobila pri zadnjih volitvah predpisane večine in je zato podala ostavko. Novo vlado je sestavil predsednik krščanske nacionalne stranke Oktavian Goğa. Ta vlada se ne bo opirala na izvoljeni parlament, temveč pojde svoja pota, ki bodo imela najbrž več ali manj fašistično lice, ki židom ne bo preveč prijazno. Ko je kralj Karol sprejel novo Gogoovo vlado, je o njenih nalogah povedal tudi tole:

»Stopili ste na novo pot, katere smernica je nacionalizem. To geslo je lepo, toda ga je težko uresničiti. Gotovo boste imeli toliko modrosti in poštrevnosti, ki sta potrebni, da svojo nalogo brez obotavljanja izpolnite. Značaj vaše vlade je v geslu: Bog, kralj, narod! Nacionalizem se mora naslanjati na kmečko ljudstvo, ki tvori temelj države. Trije pojmi v visokem geslu so znamenja za slovo v bodoči vladi, in prepričan sem, da boste vsi znali izpolniti svojo visoko nalogo.«

ITALIJA

s Pretresljiva nesreča se je zgodila 21. decembra zvečer v družini posestnika Janeza Zaklja, po domače Kašpervca na Medvedjem brdu v idrijskem okraju. Gospodinja je, kakor ponavadi, svoje mlajše tri otroke, stare 5, 3 in 1 leto spravila v gornjo sobo spat, nato je pa odšla po drugih opravkih. V sobi se je pri zakurjeni peči sušilo nekaj borovih drv. Ko je uro pozneje gospodar šel pogledat k otrokom in je odprl sobna vrata, mu je dušljivo ozračje zastavilo pot, da se je moral umakniti nazaj. Šele po tretjem poskusu je prišel do okna, da ga je odprl. Na njegovo klicanje so pribiteli še drugi od spodaj in odnesli speče otroke. Toda vse prizadevanje, da bi jih zbudili, je bilo zaman. Vsi trije so bili mrtvi. — Komisija je ugotovila, da so drva ob peči tlela, pri čemer se je razvijal strupen ogljikov dvokis, ki je otroke zastrupil. Nesrečna mati, ki je od petih otrok hkrati zgubila tri, more samo v božji Previdnosti najti tolažbo.

s To in ono. Župnija Solkan, kjer je bil do nedavnega sedež dekanije, je bil sedaj premeščen v Grgar, je bila kot matica goriških

župnij povzdignjena v nadžupnijo. Za prvega nadžupnika je bil imenovan gosp. dr. Božo Kjačič, župnik v Srpenci na Bovškem. — V Vipolčah v Brdih je g. Klinec Rudolf na dan sv. Stefana pel slovesno novo mašo. — V reški škofiji sta bila nedavno slovesno uvedena dva nova župnika, in sicer dekan Karel Jamnik na župnijo Trnovo pri Ilirski Bistrici, kjer je bil dozdaj za upravitelja, in Alojzij Zgur, dozdaj župni upravitelj v Jelšanah, na novoustanovljeno župnijo Podgrad. — V Renčah je umrla Marija udova Mozeti roj. Franatič.

AVSTRIJA

s Drobiz. V Rožeku so nesli k zadnjemu počitku staro Jagrinjo iz Šmartna. — Beljaški mestni svet je volil župana odvetnika dr. Reinholda Mölbis-a, in sicer s 13 proti 11 glasovom. — V Celovcu je izvoljen za župana dosedanji komisar Wolf. — Pogorelo je gospodarsko poslopje posestnika J. Fritza v Hraščah pri Marji na Zili. — 33-letna Marija Trasičkar iz Malošč je šla v Šmartinu pri Celovcu pod vlak. — Sporočila na poštah položnicah, zadevajoč plačila, se frankirajo od 19. decembra

naprej samo z 6 groši. — Beljaški mestni uradniki so dobili za božič kot posebno darilo 10 odstotkov svoje plače naplačila. — Na Rudi je umrl bivši župan Jožef Korak, pd. Jaki. — Ob letošnjem božiču je priredila Südmarka božičnice na 74 šolah in obdarovala vse učence.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Tudi komunisti so lepo pozdravljali francoskega zunanjega ministra Delbosa ob njegovem prihodu v Prago. »La voce degli Italiani«, dnevnik italijanskih emigrantov, ki izhaja v Parizu, priobčuje v številki z dne 22. decembra sliko, ki kaže prizor ob prihodu francoskega zunanjega ministra Delbosa v Prago. Na sliki je zlasti vidna skupina deklet v narodnih nošah, mimo katere stopa Delbos s svojim spremstvom. Vsa dekleta mu molijo pod nos v pozdrav — stisnjeno pest, kar je po vsem svetu, kjer je komunizem v moči, znamenje komunističnega pozdrava...

IRSKA

s Svobodna država. Te dni je stopila v veljavo nova irska ustava, ki proglašja Irsko za svobodno državo. Prvi državni predsednik bo de Valera. Po novi ustavi se ne pretrgajo vse vezi z Anglijo. Konzule in diplomatske predstavnike irske države bo imenoval angleški kralj. V glavnem ostanejo vezi med Irsko in Angleško iste kakor doslej.

GRŠKA

s Delovni bataljoni. Te dni je prisegel v Grških Atenah prvi delovni bataljon. Predsednik vlade Metaxas je imel pri tej priliki nagovor, v katerem je med drugim dejal, da je ročno delo temelj vse zmike. Kdor ne more, če je

sila, vzeti v roke rovnico ali lopato, da si zasluži svoj vsakdanji kruh, je samo na pol človek, pa naj bo drugače po izobrazbi še tako visok. Okoliščina, da so v prvem delovnem bataljonu tudi izobraženi mladi ljudje pripravljeni za delo z lopato in rovnico, zgovorno dokazuje napredek, ki ga je Grčija dosegla.

EGIPT

s Mladi egiptovski kralj Faruk je nepričakovano odslavljal vladno Nahas paše in naročil voditelju liberalne stranke Mohamedu Mahmud paši, naj sestavi novo vlado. V pismu, s katerim je odslavljal 17 letni kralj Faruk svoje prejšnje ministre, pravi med drugim, »da ne gre, da bi se dežela še nadalje upravljala na način, ki ni v skladu z duhom časa in potrebami ljudstva.« Nova vlada je takoj po zaprisegi razpustila organizacijo »modrih srajc«, ki jo je podpirala vlada Nahas paše, in ki je bila mladinska organizacija stranke Vafda. Organizacija je štela že 25.000 članov. Vojaštvo in policija sta v vsem Egiptu v pripravljenosti. Toda nemirov se ni treba bati.

NEMCIJA

s Ustav. V Nemčiji so si privoščili v glasilo »Schwarzes Korps« tole »božično besedo«: »Božič ni last krščanskih veroizpovedi. Ta dan so si samo brez vprašanja izposodile. Božič je prvenemški praznik, je samo nemški in zato visoko zvišen nad vsem slakocepstvom.« Članek ob koncu pozivlja Nemce po svetu naokrog, naj se na božični večer zberajo in poslušajo poslanico namestnika Führer-ja (Hitlerja). — Znani Rosenberg je v nekem govoru izjavil: »Večni narod Nemčije je višji kakor vse cerkve in vcre. Zato ne sme nobena teh ustanov vzga-

jati naše mladine.« — »Völkischer Beobachter« pa je priobčil sliko, na kateri je videti dečo blato preko državne meje.

AMERIKA

s To in ono. V Barbertonu O. je izdihnil svojo dušo 60 letni Josip Podpečnik, rojen na Jesenicah na Gorenjskem. — V Clevelandu so umrli 56 letni Anton Satkovič iz Velike Mune na Notranjskem, 57 letni John Perko iz Dečje vasi v fari Zagradec-Fužine, Josipina Jazbec iz Brezove Rebri v fari Ajdovec. — V Kansas City Kans. je preminul 79 letni Jakob Ferlič iz Hotavelj v fari Trata. — V Chisholmu Minn. je zapustil solzno dolino Frank Janežič iz Sp. Slivnice v fari Kopanj. — V Clevelandu je v cerkvi umrla 64 letna Franca Škufca roj. Turk iz vasi Zvirče pri Hinjah na Dolenjskem. — V Joliet Ill. so pokopali Marijo Setina roj. Leben iz St. Vida nad Ljubljano. — V Clevelandu so dalje umrli: 72 letna Franca Straus roj. Škufca iz Šmihela, Marija Lazar roj. Vehar iz Podlipa pri Vrhniki, John Nemček in 78 letni Frank Rebec, doma iz Sežane na Krasu. — V Moon Runu Pa je zapustil solzno dolino 51 letni Blaž Bogataj iz Oselice nad Skofjo Loko. — V Ely Minn. je odšla v večnost žena Jurija Božiča iz Krštine pri Crnomlju. — V Seattle Wash je nagloma umrla 65 letna Neža Petrik iz Kota pri Semiču. — V St. Paulu Minn je odšel h Gospodu po večno plačilo župnik fars sv. Neže g. Franc S. Rant, doma iz Črešnjice na Gorenjskem. — V Springfieldu Ill. je zapustil ta svet 84 letni Frank Zaletel iz Knežje vasi pri Dobrničah. — V Coverdale Pa je preminul 44 letni John Felc, rojen v Ledini pri Idriji. — V Owenu Wis. je na veke zatisnila oči 56 letna Ana Potočnik roj. Koprivnikar iz Štange pri Litiji. —

RAZNO

L. Ganghofer:

Martinj kloster

Roman iz začetka 12. stoletja

Postlovenil Blaz Poznič

Ko se odpro vrata? Tolažba, s katero je Ebervajn tešil dečka na bližnjo prostost, ni bila prazna. V njegovem srcu je živel ta tolažba kot trdna vera: če se ne bi našla človeška roka, ki bi iz svoje volje odrinila zapah in odprla pot, mora Bog storiti čudež zaradi tega dečka.

Počasi je dvignil deček glavo. »Biti moraš nekaj več ko kozji pastir! Kdo si neki?«

»Duhovnik sem! Ali veš, kaj je to?«

»Da, da, tak kakor Hiltišalk. Tega sem nekoč videl — črno je oblečen.«

»Več o njem ne veš?«

»Pač, vem: in bele lase ima, ker je star.«

»In cerkvice ima in v njej zvon, ki poje. In ljubeča Očeta v nebesih! Ali nisi o tem še nikoli čul?«

»O pač, mislim že, da sem čul o tem nekaj pravtil! Stokajoč se je prijel deček za svoje razbolele noge.

»Poglej, fantek,« je dejal Ebervajn in trdneje objel dečka z roko, »poglej, to je zvest oče, ki ima vse dobre ljudi za svoje otroke. Kdor mora trpeti, ga potolaži, in kogar zadene stiska, mu pride na pomoč!«

»Meni tudi?« se je odzval plašno in črteče dečkov glas.

»Seveda, fantek! On vé vse in more vse. Videl te je v tvojih bolečinah in je dejal meni: odpravi se tja in pomagaj Hucetu! In ko sem šel, da bi te poiskal,

mi je poslal majhno deklico, ki mi je kazala pot, deklico, ki te ima rada! Jeli, že veš, katero mislim?«

»O predobri mož!« je zaklical deček, smeje se v svojih bolečinah. »Pa ne, da bi bila Trudica?«

»Deklica kmeta, ki mu pase kože.«

»Trudica, Trudica!« Oirokovo ime je bila edina beseda, ki je prišla v muki in veselju dečku na um.

Minilo je nekaj tihih trenutkov, potem je začel Ebervajn zopet govoriti. Srce mu je ležalo na ustnicah in bleščeče se je odprla vsa globina njegove čiste, zaupljive vere kakor pokaže gora v tajni uri skrite zaklade. Deček ni več spraševal samo poslušal je in zdelo se je, da pozablja pri tej pozornosti na svoje bolečine; le včasih se je zdrznilo njegovo telo v pritaženem joku in njegove roke so se tesneje sklenile menihu okoli vratu. Ebervajn je govoril — in kakor dobro seme, ki že kali, ko se je komaj dotaknilo tal, je rodno padala vsaka njegova beseda v dečkovo srce.

Od zgoraj se je slišal divji hrup. Opiti Vacemanovi sinovi so peli in bili s pestmi po mizi. Dekle so se branile, stopiti v sobo — hlapci so morali streči in prinašati medice v vrčkih. Zunaj se je že mračilo, toda popivanja ni hotelo biti konec. Celo hišo je pretresalo čuleče vplije in ropotanje z vrči in stoli.

V Rekinj čumnati, v kateri je že gorela svetilnica, se je odbijal ta hrup, da so se tresle stene. Z razpuščenimi lasmi, v beli spalni obleki je ležala Reka v pomolu, obraz zagreben v dlani. Nič ni slišala, da so se odprle duri in čumnato; bil je fant, ki je stregel sokolom; v roki je imel pernat meh, ki ga je odri metvemu Rekinemu ljubljencu. Plašno se je približal pomolu, »Gospodarica!«

Reka se je vzpela; ko je uzrla ptičev meh, je segla po njem, si razprostrla na krilu njegovo perje in a

V Greaney Minn. je zapustil solzno dolino 55 letni Frank Železnikar z Visokega pri Igu. — Clevelandu so pokopali 58 letno Alojzijo Mandel iz Mirne na Dolenjskem, 63 letnega Jožefa Ivanciča iz Kota pri Velikih Laščah in 60 letnega Jožefa Skočaja. — V Virden Ill. je na veke zatisnil oči 76 letni Anton Stupar iz Dobrave pri Trebnjem na Dolenjskem. — V Milwaukee je odšel v večnost Joe Horvat iz Smarjete pri Krškem.

DROBNE NOVICE

3.807.000 prebivalcev ima sedaj Finska; od tega 79 odstotkov kmetov.

Brezposelnost v Ameriki narašča najbolj v jekleni, tkalni, železni, avtomobilski, rudarski in čevljarški industriji.

Huda lakota je izbruhnila na severnem Kitajskem.

Poljske juče bodo skušali naseliti na otoku Madagaskarju ob Južni Afriki.

500 človeških žrtev je bilo med božičnimi prazniki v ameriških družinskih državah.

6.090.000 prebivalcev ima sedaj naša sosedna Bolgarija, pisati in brati zna 45% ljudi.

30.000 delavcev odpusta v kratkem ameriške avtomobilске tovarne General Motors v Detroitu.

Na mizo je naletela in se potopila bojna ladja španske rdeče vlade »Mendez Núñez«.

Do 26 stopinj mraza imajo po nekaterih severnih predelih Poljske.

Skoraj 3 milijarde din podpore mladim ljudem, ki bi se radi poročili, bo dala nemška vlada v l. 1938.

3000 silvestrovanj je bilo 31. decembra na Dunaju. Imajo denar!

Prave bitke med Arabci in angleškimi četami so še vedno v Palestini.

129.257.000 prebivalcev so imele v lanskem juliju Združene države ameriške.

PODOMOVINI

Ob 25 letnici »Novin«

d »Novine«, katoliško glasilo Slovenske Krajine stopajo v 25. leto. Novine so budile narodno zavest, katoliška načela, prestale boljševisko vlado in imajo največ zaslug pri priključitvi Slov. Krajine k Sloveniji. Pa tudi še sedaj vršijo isto vlogo med dobrim prekmurskim narodom, zlasti med izseljenci, ki jih je preko 30.000.

Nikdar se »Novine« niso vsiljevale prebivalstvu izven Slov. Krajine. Sedaj pa, ko stopajo v 25. leto, vas prosimo, da nas to leto podpirate in priporočite »Novine« vašim cenjenim naročnikom. Cena na posamezni naslov je 30 din; če naročijo vsaj štiri na skupni naslov pa 24 din letno.

Uvodni članek v prvi številki je napisal prevz. knezoškof lavantinski g. dr. Ivan Jožef Tomazič, ki pošilja obenem svoj nadpastirski blagoslov vsem sotrudnikom, naročnikom in bralcem željo, da bi se »Novine« v Slov. Krajini čim bolj razširile.

Dva Dolenjca na obisku v Ameriki

Nedavno je naš list poročal, da sta za nekaj mesecev odpotovala v ameriški Cleveland Marija in Franc Mrgole, doma z Rake na Dolenjskem, da tam obiščeta svoje sorodnike, ki so jima sveda to pot tudi omogočili. Za novo leto se je enajsta leta in več njegovih sorodnikov spomnil g. Franc Mrgole in nam poslal sledečo pismo: »Dragi Domoljub, dovoli mi malo prostora, da morem tebi in vsem tvojim naročnikom voščiti srečno novo leto! Posebej eno željo imam, da bi namreč dobil Domoljub v letošnjem letu čim več svojih naročnikov. Tukaj imam na razpolago več slovenskih

ameriških listov, Amer. Slovenca, Amer. domovino, Glas naroda itd., pa moram priznati, da v teh listih, ki pišejo za druge kraje in ljudi, ne najdem onega zadovoljstva, ki sem ga občutil doma, ko se prebrai dragega Domoljuba. Vedno sem doma komaj čakal, da je prišla naslednja številka. Kaj Slovku dober list pomeni, čuti posebej v tujini. Kljub temu, da bom ostal v Ameriki le kratko dobo, ne morem biti brez Domoljuba, ki me je doma spremljal iz leta v leto. Takoj mi ga pošljite, da bom poročil njega v stalnem etiku z dragimi v domovini. Tem potom pošiljam za novo leto najlepše pozdrave v svojem in svoje 74 letne manice imenu zlasti vsem znancem z Rake in jim želim veselje in srečno novo leto. Posebej pozdravljam g. dušnega pastirja, vse člane domače družine in družine Jerak, Korban, Kotar, Bajc, Ercek, Golob, Pečerič, Cemič, Pirc itd. — Marija in Franc Mrgole, 18117 Marcella St. Cleveland, Ohio, Amerika.

Iz raznih krajev

Studene pri Sevnici. V Rovišah je umrla članica Mar. družbe Ana Gorenc. Naj ji sveti večna luč! — Staro leto je minulo in nastopili smo novega. Poglejmo malo nazaj, kaj kaže statistika: V preteklem letu je bilo rojenih 43 otrok, umrlo pa je 37 ranov. Oklicanih je bilo 20 parov, porok pa je bilo v naši fari 14.

Blagovica. Banovina, ki je pri nas vodila veliko regulacijsko delo, je z delom za zimo prenehala. Glede tega lahko rečemo: Iz dioge in razumevanja lahko nastanejo velike reči! Oni, ki imajo danes oblast, so uvideli potrebo, naše ljudstvo pa je tudi samo rado pomagalo s kulukom. Večina je namreč že to storila, ostali pa bodo sveda tudi morali izpolniti svoje dolžnost. — V zimskem času pa po naših drahtvih živahno delujemo. Naše Pravitveno društvo se za pridelno pripravlja na novo igro, ki ji je vnaprej želimo obilne udeležbe in uspeha. — Mrjejo pri nas stari in mladi. Na koncu novembra je umrla 14 letna Jožeta Urnkar iz Prilepe. V začetku decembra pa je umrl Jožef Ovca in zaradi kupčij

drhtečima rokama gladila peroti. Njene oči so se ovlažile. Fant se je vnil k vratom; tam je obotavljajoče obstal. »Gospodari! Mislim, da vem, kako je moral tvoj skol poginiti. Ali zae ne boš izdala, če povem?«

Reka je vstala. »Govorilec!

»Povem ti, ker mi ga je žal, zakaj rad sem imel tega ptiča.« Fant je vzel meh in pokazal neko mesto na notranji strani. »Poglej, tu je koža prebodena kakor bi šla skozi iglo...« Segel je v kanižolo. »In zdaj poglej to iglo: rjasta je od krvi. Vboj je prodrl vse drobce. Dan prej, ko si odjezdila na lov, proti večeru, takrat je bil tvoj sokol še vesel in zdrav... Šel sem po vodo... in ko sem se vrnil, je bil ptič žalosten.«

Jezno je zgrabila in stisnila Reka fanta za zapetje. »Kdo je bil v sokolnjaku?«

Plaho se je ozrl fant proti sobi, iz katere se je razlegalo vpilje pijanih Vacemanovih sinov. Hotel je spregovoriti, toda Reka ga je burno odrinila stran. »Molči! Ne mogla bi, če me pograbi jeza, obdržati imena zase.« Odprla je skrinjico, stoječo na mizi v pomolu in ponudila fantu srebrno zaponko. »Vzemi!«

Odmalaj je z glavo in skrli roke za hrbet. »Nisem govoril zaradi plačila!«

»Vzemi!« je pozvala Reka jezo; potem je globoko zasopla in rekla prijazno: »Le vzemi! Vem, da si imel ptiča rad!« Stisnila je fantu zaponko v roko.

Ko je odšel, so se njene žareče oči zapile v sobna vrata in s pestmi na prsih je vzklila s trepetajočim glasom: »Kdaj pride vrata name?« Omahnila je v pomol, objemajoč si glavo z obema rokama. »Pridi pome, mati, prid! pome! Pri tebi bom našla srečo in mir!« Zgrudila se je na stol in segla po pernatih meh; toda njen pogled je splaval čez sokola, skozi odprto okno in tja dol čez zamračeno jezero proti ribičevi hiši, kjer

so je skozí večna vrata odbijala rdeča svetloba z ognjišča. »Krivico sem mi storila,« je zešepetala in si zakrile s sokoljim perjem ko okenj žgoče oči.

Tiho je šelestal veter v orumenelih drevesih, ki so rastle pred pomolom. Doli spodaj je šumelo jezero ter gnalo rahle valove in pritajeni glasovi so šušljali v nihajočem ložu.

Na temnem dvorišču ribičeve hiše je stal Zigeuot, zroč v mraku proti Vacemanovemu gradu. Viho je pristopil k njemu: »Ali čuješ, kako razgrajajo?«

»Pijejo. Pijani bodo prespali noč in moja hiša je varna pred njimi do jutra. Zanesi sak v enodebelnik in pripravi ponev za smolo, odrinila bova loviti. Shranilnik je prazen, in v hiši so ljudje!«

Vtem ko se je Viho odstranil, da bi pripravil vse za lov, je krenil Zigeuot proti razgledišču V temi pod hrasti je sedela Edelrota, roke v naročju, zatopljena v sanje, ki jih je tkala tesnobna skrb in sladko veselje. Med vzdihom je dvignila oči, ko je prisedel brat na njeno stran. Ovil je roko okoli sestre. Rotica je naslonila glavico na njegove prsi, in tako sta sedela molče...

Iza hiše jima je udaril na uho glas. Govoril je oglar Ajgel. Hilmtruda, Kaganhart in oba planšarja so sedeli okoli njega in ga zvesto poslušali. Govoril je o Untersberku, o kralju Vuteju in njegovih vojščakih, o hruški na valzejskem polju in o zlatih časih. »Morajo priti! Morajo! Gore se niso še nikoli majale zama! Sto let je minilo! In če se ne prikaže Vute izpod gore, vem za enega: ta bo stopil pred Vacemanov grad!«

Hilmtruda je stisnila pesti. »In jaz grem z njimi!« »Seveda, seveda,« je zarentalil Kaganhart, »ti moraš biti povsod tam, kjer gre kaj navzkriž!« Beseda je dala besedo, in Ajgel je moral miriti.

danes, pa so prve začele pripravljati češke kuharice, ki sploh uživajo velik sloves v svetu po svojih originalnih močnatih jedilih. Okoli cmokov je zanimivo še to, da so izznajnovjšega časa napredaj stroji z odprtno, kamor se polagata kvaa in češplje, spodaj pa se že prikažejo gotovi cmoki, katerih stroj na uro »izdela« kar 500.

Avto na sončni pogon. Odkar drče po cestah motorna vozila, si tehniki in fiziki prizadevajo, da bi poenostavili in pocenili tudi gonilni material. Od bencina so prešli na naf to, na premog in še na druge snovi, ki se dajo uporabiti v ta namen. Eno najcenejših gonilnih sredstev pa je gotovo izumil angleški fizik prof. Abot iz Chesterfielda. Izjavil je namreč, da bo v najkrajšem času pred komisijo pokazal nov tip avtomobila, ki ga gonijo — sončni žarki. Posebno ogledalo na tem avtomobilu bo zbiralo in varovalo sončne žarke ter njih toploto odvajalo v posušeno pripravo, v kateri se bo stvarjala iz te gonilna sila za avtomobil. Bil bi to avto z najcenejšim pogonskim sredstvom ter bi

daleč znani 82 let stari Bizelov oče. Prejšnje čase je rad pomagal naši župni cerkvi, sedaj tega ni mogel, a cerkev je kljub slabim nogam rad obiskoval. Ob koncu leta je v 64. letu starosti umrl še Franc Benkovič, premožni in zelo poznani posestnik. — Vsem naj da dobri Bog večni mir!

Ajdovec. Med naročniki »Domoljuba« je tudi Matija Jarc, ki je dobival list vseh 30 let. Kot 75 letnik pripoveduje, kako je agitiral in pre-rokoval »Domoljuba« lepo bodočnost, zlasti onim, ki niso imeli razumevanja za časopisje. — Med ljudstvom je silno razburjenje, ker ni od nikoder nobene podpore za »stočarje«. Denarja nimamo, živil tudi ne, ker jih je toča uničila. Kaj naj počnemo? Ali naj ponujemo od gladi? Prosimo oblast, da naj nam v silni pri-skoči na pomoč, naj nam da vsaj brezplačne prevoznice za koruzo. Ali nam pa dajte kake podpore, ki jo bi odslužili z javnimi deli. Prosimo, dajte nam sedaj, ko nam preti lakota! Ne bi prosili, če bi ne bilo atiske.

Raka pri Krškem. Patrona je razneslo in pri tem precej ranilo v obraz 15 letnega Janeza Predovnika pri Vklcovih v Brezju. Prepeljan je bil v ljubljansko bolnišnico in bo menda kmalu okreval. — V prošlem letu je odšlo v večnost iz naše župnije 42 oseb. Luč sveta pa je zagledalo 65 otrok, med temi 40 dečkov. Oklicanih je bilo 25 parov in od teh doma poročenih 16 parov. — »Domoljub«, ki nas obiskuje tudi v novem letu, nas vabi, da tudi mi vsi storimo napram njemu čimprej svojo dolžnost s tem, da obnavimo naročnino.

Sovodenj nad škotjo Loko. Tudi naša okoli-lica je dobro založena s snegom in mrazom. Prebivalstvo, zlasti lesni trgovci in njihovi prevozniki, se z vso vneto trudijo, da čim prej spravi-jo les v dolino. Zaradi tega je nastal na cesti Sovodenj—Trebija velik promet s sankami, ki so naložene z lesom. Prevozniki se pa ob težkem srečevanju vprakujejo in čudijo, kako to, da na tako prometni cesti ni nobenega cestarja, ki bi vsaj na najbolj tesnih krajih ceste napravil iz-ogibalnice. — Prizadeti vozniki

St. Peter pri Novem mestu. Fantovski odsek in dekleški krožek sta priredila v nedeljo pred božičem skupno akademijo. Iznenadili so nas. Prepričali smo se, da se mlade sile naših fantov in deklet lepo razvijajo v njih dušno in telesno rast. — Denarja ne kaže delati. Da je temu res

tako, bi vedela povedati dva naša domačina iz Češnjice, ki že vzdihujeta za zamreženimi okni in bosta vzdihovala še dolgo, dolgo... Pa tudi strehe ne kaže nuditi ponarejevalcem denarja, da bi nadaljevali svoj posel. To bi vedel povedati neki tukajšnji občan, ki mu je odkazano za njegovo »dobroto« neprostovoljno gostovanje v zaporih okrožnega sodišča.

mirno v Gospodu zaspel. Počivaj zdaj v miru v domači gomili v Koprivnici!

Hadinja pri Skomarju. Te dni je peljal deske po cesti tukajšnji posestnik Hrovat Pavel. Na mo-štu med Jerščovo in Govčakovo žago se mu je ponesrečil vol. Vtaknil je nogo skozi most in si jo zlomil. Pripeljali so ga na vozu domov. Moral ga je prodati mesarju, ki mu je plačal komaj 1100 din. Zato je treba, da si ogleda te slabe ceste občina in nje cestni nadzorniki in se zavzamejo, da se ceta temeljito popravi, da se ne bo pripelo-tilo še več takih nesreč.

Lučine nad škotjo Loko. Lepa naša župna cer-kev je dobila za božič zelo lepo električno raz-svetljavo, ki je res lep kras lep poslikani cerkvi. Tok za cerkev sta darovala domačina: širrom Slo-venije in države znani kovač in mojster stolpnih ur Jurij Oblak, in trgovec Matija Buh, ki sta za svoje potrebe zgradila elektrarno, ki je cela delo domačinov. Turbine so naredili v delavnici Obla-ka Jurija kot tudi ostala kovinska dela. Tudi na-veljav v cerkev je čisto domačinov. Dobrotnikoma, delavcem in vsem, ki so prispevali denar za raz-svetljavo cerkve, posebno pa še g. župniku in ključarjema, ki so imeli s tem mnogo opraviti,

bodi na tem mestu v imenu fare izrečena najlepša zahvala. — Vseh vrst naše časopise in tudi oglase za naše časopise lahko naročite pri našem zastop-niku Oblaku Stefanu iz Zadobja, ki ima za to po-trebno pooblastilo.

Sv. Marjeta nize Pruja. Preteklo leto bo ostalo našim ljudem v alabem spominu. Posebno naši ob-dravski posestniki so bili močno prizadeti. Poleg dolgotrajnih poplav nas je še dvakrat obiskala toča in napravila veliko škodo. Drava s trganjem obrežnih zemljišč dela velikansko trajno škodo. Nekaterim posestnikom je v par letih odnesla po 5 oraov zemljišča. Ko so pred 10. leti regulirali Dravo, so delo vodili ljudje, ki niso hoteli upošte-vati ekstenzije domačinov in tako so se zgodile ne-popravljive napake. Stalo je veliko denarja, koristi pa ni nikjer. Tudi Pesnica dela velikansko škodo. Tu bo treba poglobiti strugo, druge rešitve ni. Kdaj se bo to zgodilo?

Gorice pri Golniku. Lansko leto je bilo za nas pomembno. Dobili smo občino v Goricah, za kar smo se skoraj pol stoletja borili. Občinski odbor je delo za koristi občine vzel energično v roke. Zelim, da bi se skrb občinske uprave vedno posvečala onim, ki so je najbolj potrebni — Proti-tuberkulozna liga pridno deluje. Na Stefanovo je obdarovala precej revnih otrok. Po novem letu se nam obeta bolniško zdravstveni tečaj za žene in dekleta na Golniku. — V prosvetnem društvu je kar živahno. Imeli smo že par iger, za predpust bomo govtovo zopet kaj lepega videli. — Življenje se je pri nas obrnilo nekoliko na bolje. Cene tega, kar imamo prodati, so se nekoliko dvignile in tako enemu upati, da se bo to poznalo tudi v letošnjem predpustu ko bo treba očetom šteti dole... Pra-vijo, da nam bodo letos začeli graditi preprotni vo-dovod. Pomanjkanje zdrave pitne vode pri nas zelo ovira tujski promet. Vsi pričakujemo v novem letu še boljnih časov.

St. Jošt nad Vrhniko. Daleč od sveta smo in delo po hribovitim svetu je težko. Prebivalstvo pridela komaj toliko, da se pošteno preživlja, vendar je pa srčno dobro. To nam najlepše priča božičnica v šoli, ko je bilo obdarjenih skoraj polo-vico vseh otrok, okrog 70 dečkov in deklet iz vsega šolskega okoliša, ki obsega tudi po dve uri hoda oddaljena selišča. Zato so otroci obdarovanje tudi zaslužili, kakor tudi starši, ki se do akrajnih meja radi žrtvujejo za šolo. Za božičnico so mno-go pomagali člani krajevnega šolskega odbora in Kmetijska nabavna in prodajna zadruga. Kakor

mogel doseči hitrost 50 km na uro, imel pa bi hu-do pomanjkljivost: delo-val bi samo, kadar bi si-ljal sence.

Pravljica o orlu in palč-ku postaja resnica. Saj jo poznate ono o letalski tekmi pitčev, ko se je palč-ek škrlit v orlove peroti in iz njih izletel šele, ko se je orol v višavah utru-dil. To bo sedaj resnica. Angleži izdelujejo veliko letalo, ki bo nosilo na svojih krilih drugo, manj-še letalo. Visoko v zraku se bo manjše letalo dvig-nilo s kril in hitelo proti sicer nedosegljivim viša-vam.

Harakiri, japonski samomur. Japonci so eila občutljiv narod. Njihova čast jim je sveta in rajši gredo v prostovoljno smrt, kakor da bi oma-deževali svoje ime. Izza žangajskih bitk je znan dogodek, da je desetina častnikov nekega japo-nskega oddelka, kateri je utrpel po kitajskem ob-streljevanju precejšnje iz-gube, izvršila harakiri. Vzeli so nože in si pre-zekali trebuh ter izkrva-veli. Vlada proti tovrstni prostovoljni smrti ne mo-re storiti ničesar, marveč jo mora trpeti kot staro-daven narodni običaj.

Uro pozneje, ko se je jeklenomodro nebo že posulo z iskrenimi zvezdami, sta odrinila Zigenot in Viho na ribji lov. Šumeč so pljuskali rahli valovi ob enodebel-nik, ki je držal mimo falkenštanske stene. Na mestu, kjer se je stena lomila, je veslo v Zigenotovi roki za-stalo — bil je kraj, kjer je v tisti vihar ni noči našel čolnč z obema deklicama. »Ali naj prižgem?« je vprašal Viho. Brez odgovora je pognal Zigenot enodebelnik na-prej. Temno rna je ležal vsa širni kotel pred njim in veter je prinašal zamoški šum hudournika sem čez vodo. Proti ustju tega potoka je naravnal Zigenot čoln. Blizu brega je ustavil, dvignil veslo in se spustil v ladjico. Neslišno se je zibal enodebelnik na rahlih va-lovih, vtem ko je Zigenot upiral oči proti Falkenštajnu. Skoraj ura je prešla; potem je utihnil tudi zadnji glas v Vacemanovem gradu, psi so spali in okna so bila temna.

»Prižgi ponev!«

Viho je ukresal ogenj in vrgel tlečo žvepleno nit na osmoljene trske. Plamen je zaplapolal, njegova jarka luč je ožarila jezero in privabila ribe iz globin. Hlapec je vrgel konec mreže v vodo in jo pustil drseti, medtem ko je Zigenot zavozil v loku naokrog. Ko sta dvignila mrežo, je bila težka; po vseh pentljah so capljale žuke, lososi in postrvi.

»Tako se pa nama sreča še ni dostikrat nasmejala!« je vzkliknil Viho dobre volje.

»Vem, kdo je mrežo tako napolnil,« je dejal ribič resno, »zakaj na tihem sem prvi zajem zaobljubil samo-staneccm.«

»Ves ta zajem? To se bo tisti dobrovoljni brat smejal! Če bi vedel, kaj ga čaka, bi od veselja poska-koval!«

V Vacemanovem gradu je medla luč borno raz-svetljevala le še eno samotno okno. Bilo je pomolno okno v Rekini izbici.

Poleg zreala je mriela svetilnica. Polnoč je že davno minila, toda postelja je bila še vedno nedotaknjena. Reka je sedela v pomolu in se z golim laktom naslanjala čez napustek pri oknu. Gluha tišina je vladala zunaj v družinski sobi, v celi hiši, samo z dvorišča se je oglašil včasih šum: ujete zveri so bedele v svojem oboru. Reka se je ozrla na nebo. Bled svit je začel nad vzhodnimi gorami ozarjati nebesni svod in ugašati zvezde. Kakor bi čakala na to svetlobo, je pokimala in se dvignila. Sredi izbice je še enkrat obstala in prisluhnila; potem se je sezula, vzela svetilnico in se bosa splazila v dru-žinsko sobo. Ko se je vrnila, s ključem v roki, je obstala in se stresla, kakor da se hoče iznebiti spomina na grdo podobo, ki jo je videla. Neslišno je stopila ven v orožarno; prepil je majal svetilnični plamen; in lovske mreže, bodaki za svinje in železni mački za zverjad so metali migljajočo zmedo sence po stenah. Ko je prišla Reka v podzidje in se plazila mimo prekatov za dekle, ji je udarilo na uho rahlo ptičje žvrgolenje: Ulin ljub-ljeneč, slepi škorec, je pel ponoči.

»Temu je dobro! Ni mu treba gledati dneva!«

Po drugih stopnicah je šlo navzdol in zdaj je obstala pred nizkimi vrati pokorilnice. Odklenila je žabico in odrinila zapah. Ko so se odprla vrata in je luč raz-svetlila ječo, je obstala Reka zavzeta in ginjena od srca. Mislila je, da bo našla v njej budnega obupanca — pa je zagledala dva človeka, ki sta spokojno in tiho spala. Ebervajn je sedel na napustnem kamnu, naslonjen na zid; deček mu je v njegovem objemu počival na prsih; tako sta spala z licem pri licu.

vedno, je pokazal za nas spet letos svojo toplo srce gospod ban in tako izdatno, da mu je prebivalstvo res hvaležno. Banovemu zgledu so se pridružili tudi občina, krajevni šolski odbor, učiteljski zbor, kmetijska združba in nekateri premožnejši domačini in okoličani. Domače šivlje so več dni pripravljale obleke za otroke. Na božičnici so obdarovali otroke izrazili svojo hvaležnost in lo škola, da njihove hvaležnosti niso mogli videti prav vsi dobrotniki. Po božičnici so stari obdarovanih otrok trdno sklenili, da izkažejo svojo hvaležnost s tem, da bodo otroke odslej še bolj vestno pošiljali v šolo in tako olajšali delo učiteljskega. Vaam dobrotnikom iskrena hvala!

Poljane. Pri nas se je v preteklem letu zgodilo marsikaj zanimivega. V začetku leta smo bili v strahu pred tatovi, ki so se bili pojavljali zdaj tu zdaj tam. Kdo je kradel, še sedaj ne vemo. Aprila je zgorel Ajtarjev kozolec v Delincah. Maja je bil umorjen posestnik Sinkovec v Čabračah. Junija so bile občinske volitve, pri katerih smo dobili več glasov, kol pri katerihkoli volitvah po vojni. Dne 19. septembra smo odkrili spomenik pisatelju Ivanu Tavčarju pred njegovo rojstno hišo. Čez tri tedne je bil Tavčarjev kip že priča požara Kosmovske hiše. Vzrastle so se snje v dimniku in naenkrat je bilo ostrežbe v ognju. Kosmov sosed Franc Vari je bil nekaj tednov na to mrtev, ko ga je do smrti povozil avto. Še sedaj čutimo vtres pri občini, društvu in se vprašujemo: »Kje tak je še med nami?« — Isti mesec je bilo viromljeno v občinski pisarni in odnesena blagajna s 16 tisočaki. Ne vemo, kje je tisti Chertock Holmes, ki bo v bližnji izsledil. — O divjem prašiču, ki so ga pred tedni ustrelili, je bilo že dovolj obširno pisanje. — Gospodarsko smo se v preteklem letu nekoliko opomogli in zabeli počasi iz krize. Kmet je boljše prodal svoje pridele kot prejšnja leta. Ko bi te ne bilo tiste nesrečne toče poletni! Delavci so lahko dobili zaposlitev, dasi plače še ni bila zadovoljiva. Želimo, da bi se vsaj iz posojilnice lahko dobil denar, potem bo pa že šlo. — Tudi nekaj novih stavb smo postavili v minulem letu. — Za društveno življenje so pri nas manj ugodne razmere. Vendar je naše prosv. društvo pridrilo tri lepe igre. Začel je delovati tudi fantovski odsek. — Gasilci so imeli poletni tombola, na kateri je bila med drugimi izrečena tudi številka »deset pet«. Rekli so, da otroci ne bi razumeli, če bi rekli petnajst. — Nekaj ljudi stoji vsako nedeljo med marm perćurkije. Revšče res tako zebe, da se nam kar smilijo. Prav prijazno jih pova-

bimo v cerkev, kjer je manj uraza in bodo poleg tega opraviili svojo nedeljsko dolžnost, če so še kristjani — Solake razmere so pri nas bolj slabe, ker je skoraj vse učitelstvo zbolelo. Mislimo, da je dosti brezposelnih učiteljev, in bi se to lahko uredilo. — Še zadnje poročilo ob sklepu lista: Nova kulturna pridobitev epohalnega pomena v Poljanah je ustanovitev plesne šole!

Kostanjevica. Za novo leto smo se prečeli v naši župniji in ugotovili, da nas manjka nič manj kot 494 oseb. Vsi ti so šli iz župnije za boljimi kosom kruha, ki jim ga ni moglo dati domače ognjišče. Od teh jih je v inozemstvu 218. Pač velika številka za župnijo, ki šteje le 2900 duš! — Naši obrtniki upravičeno tožijo zaradi slabih razmer, v katerih živijo. Saj nekateri naročajo stvari drugje, dasi bi domači obrtnik napravil ceneje in gotovo ne slabše. Podpirajmo našo obrtniko v naročilih le pri domačih obrtnikih, pa bodo razmere boljše.

Poljščica pri Pednartu. Fred božičem je umrla Franciška Kalan, Blaževčeva mama. Kal boleznj je nosila že dolgih 20 let, a njena nagla smrt nas je kljub temu iznenadila. Pokojnica je bila globoko verna žena, katere življenje je bila ona sama neprestanega vrsta molitve; dela in trpljenja. V njeno hišo so prihajali sami katoliški časopisi, »Domoljube« celo vseh 50 let. Vneto je podpirala reveže, cerkve, darovala mnogo za dobrodelne namene, a vse po goslu: »Naj ne ve levica, kaj dela desnica«. Svojih devet otrok, od katerih sta dva že zdavnaj med angelčki, je vzgajala z materinsko ljubeznijo in skrbjo. Poskrbela je, da vsa dva študirala. Skozi 25 let se je trudila, da je za njo krivovala težke tisočake, a Blaževčev doma je kljub temu ostal krepak in močan. Zadnja leta je bila velika mučenica. Vse trpljenje pa je vdano prenašala. Njene solze so se sušile ob molitvah in mislih na Boga. Ko je dosegla Kalvarijo življenja, se je tiho in skrito poslovala od sveta in odšla po zlato krono, da z njo olepšana zapoje neboškemu Detetu svetonočno pesem. Počivaj v miru, blaga mama!

Bohinjska Bistrica. Te dni je okrajni načelnik gosp. dr. Vrečar izročil red sv. Save IV. stopnje svetovnoznane mučbenikarje gosp. J. Sirgarju iz Bitaja. G. Strgar se je gospodu načelniku zahvalil, da ga je vedno veselilo in mu dalo novo pobudo za delovanje na čebelarstvu polju, kadar je dobil v tu- in inozemstvu odlikovanje,

katerih se je nabralo že 87. Še bolj pa ga veseli to 88. odlikovanje, podeljeno mu na pragu 35. letnice njegovega obratovanja, ki mu je dokaz, da dela prav. Prosil je gospoda okrajnega načelnika, da sponori na pristojno mesto njegovo iskreno zahvalo za podeljeno odlikovanje, katero mu bo v pobudo, da bo še s tem večjo rnuemo deloval naprej.

Metlika. Smrtno se je ponesrečil pri opravljanju hlovod iz gozda Ivan Nemanič, Mežnarjev lve z Božakovca. Spodrsnilo mu je in hlov je stienil glavo ob bližnje drevo, da je bil revež v nekaj trenutkih mrtev. V 63. letu je odšel za tenco, ki mu je umrla pred letom dni. Bog mu bodi milostljiv sodnik! — Zvedeli smo iz Beograda, da se bo odškodnina za poškodovane konje, za katero čakamo že nekaj mesecev, v kratkem izplačala. Stvar se je zavlekla zaradi tega, ker je morala komisija ugotovljati marsikaj, čegavi so prav za prav poškodovani konji. Je bilo namreč tudi nekaj ciganskih vmea... — Prosvetno društvo bo pridrilo za sv. Tri kralje lepo igro »Ljubavi cvet je zamorjen«, ki je povzeta po znanj povesti Janeza z Visokega. Pridite pogledati!

Hruševce pri Straži. Iz naše vasi se redko oglašamo. Sedaj pa poročamo o veliki nesreči, ki je zadela Kresetovo družino iz Hruševca. Dne 28. decembra 1937 se je samrtno ponesrečil na progi v Ljubljani Kresetov Lovže, ki je bil policijski stražnik v Ljubljani. Predlanekim je prišel ves vder in zdrav od vojakov. Služil je pri kraljevi gardi v Beogradu. Vsem se je zaradi svoje vestnosti, vedrosti in prijaznosti priljubil. Po do-služenem vojaškem roku so ga častniki nagovarjali, naj bi še naprej ostal pri gardi kot vrtnar, tako jim je bil všeč zaradi njegove delavnosti in vestnosti. Lovže se je pe odločil, da gre domov in ei tukaj poišče službo, ker je med tem prevzel posestvo njegov starejši brat. Zelen je priti k policiji, kjer je imel za to prav posebno veselje. Poletni leta 1937 je bil sprejet v policijsko službo. Tudi tukaj je opravljal službo v največjo zadovoljnost vseh predložnikov. Čimlj so ga, ker je tudi tukaj bil vesten delaven in vedno vesel. Lovže seveda ni mislil, da bo postal tako hitro žrtev svojega poklica. Dne 28. dec. 1937 so ga poslali na progo, da je z drugimi tovariši stražil, ko je vozil ekozi Ljubljano dvorni vlak. Noč je bila temna in gosta megla je zatirala razgled. Slučaj je ssešel, da je stal na progi, kjer sta se križala dva vlaka. Zaradi megle in ropotanja si zaparti drugega

Gustav Stroič:

Ogljarji

»Poznam te, nepridipravi Ti ženskam ne boš dal nikoli miru! Vrat! Bolje za tebe, da greš. Kamejo, ko ga ne bo več doma, ti bom že sporočila, saj rada vidim, da se vrneš! Zdjaj ti plačava za tri mesece naprej, da ne boš trpela škode.«
»Pa grem kar takoj, samo, da se še preoblečem.« je odvrnila dekle.

Zasukala se je na peti in odšla. Oče je nekaj zagodrnjal, sin je tiho odšel ven, a mati je vzdihnila:

»Škoda, da človek ne more imeti pri hiši pridne in res poštene ženske!

*

Orožnik, ki je streljal za Tonačem, ga je res zadel v ramo. Divji lovec je kljub temu bežal dalje in vedno ušel ter se skril globoko v hosti, kamor orožnik ni več mogel, ker se je zmrznilo.

Mladenč je dospel truden in krvaveč do Jerišve koče, kjer je našel Jerneja in Vero, ki sta sedela na sivem štoru in se prijazno pomenkovala.

»Ali si danes doma?« se je začudil Tonač.
»Da, in za nekaj časa tudi ostanem, ker sem se zamorila gospodu Filipu, tistemu zelenemu prismojencu, ki ga sploh ne morem trpeti, pa si še domišlja, da bi bila lahko srečna, če bi govoril z manojo. No, hvala Bogu, da pojde kmalu z doma!«

Mladenč je bil kar nekam v zadregi, ko ga je Jernej pozdravil. Pred krepkim ogljarjem ga je obšel občutek ljubeznivosti, ki ga je pa hitro pregnal.

Vera je šele tedaj opazila, kako je bled in da mu curijo iz rokava kri:

»Kaj se ti je zgodilo? Ali si ranjen? Kdo te je vendar obšel?« Menda ne orožniki?«

Da, orožnik je streljal za menoj in me je tudi zadel v ramo. Ne vem, kako, da sem se vrnil in

nisem šel naprej? Če bi me ne srečali, bi bil paš šel do sodišča in se pustil zapreti, toda prstovoljno. Tako me je pa hipoma obšlo nezaupanje do pravice in ljubezen do svobode, ki je uživam in zletel sem!

Vera ga je prisilila, da je šel z njo k potoku, kjer sta mu z Jernejem izprala rano. Mladenka je prinesla čisto platneno krpo in ga je obvezala.

Pani je hvaležno pogledal dekle in se ji komaj slšno zahvalil. Čutil je vrtoglavo in postalo mu je slabo, saj je izgubil preveč krvi. Toda takoj je zmogla njegova močna volja in ni se onestvil. Posedel je nekoliko pri vodi in se nasrkal hladne studentnice.

Vera in ogljar ga nista hotela pustiti samega. Pospremila sta ga v njegovo skrivališče v planinah.

»Bomo že skrbeli za te, le nikar ne lazi takoj okoli, kajti vročica se te bo zdaj prišla in lahko se zgodi, da zirkneš v kak prepadi! Ti kar lepo leži in boš brez skrbi, da bi prišel do tvojega skrivališča kak nepovabljenec!« ga je hrabil Jernej.

Vera pa mu je zadržena obljubila, da ga ne bo pozabila in se bo čisto oglasila ter mu postregla kakor bo treba.

3.

Planine so sijale v jutranji zarji. Visoki vršaci so svetili in kakor umiti vsajali in se kot živi bližali očem opazovalcev. Čudovita svežost in jasnost jih je prinesla človeku tako pred oči, da je stegnil kar roko, meneč, da jih doseže in objame.

V skalovju je vse tajinstveno molčalo. Le planinski orol se je nekje dvigal in njegova kre- luti so plabutale v vetru kakor mogočna vesla v čisti sinjavi.

Drsrje v nižavi je sijalo v tisočeri barvah, okrašeno z mlado roso. Steze in ceste so se belile med zelenjem, hišice so mežikale a blestečimi

okni, a nad njimi so vsajali drobni, ozki zvoniki, kakor živi bliski globoko v dolino.

Iz daljave je komaj slšno pozvanjalo. Glasovi se bili zverželi ubrani, in bilo je, da tenko, komaj slšno pozvanja vsa priroda, prebujena in vesela, spajajoča se v pesem mladega jutra.

Na zeleni planici je sedela Vera, a poleg nje Tonač. Oba sta bila zagledana v dolino, obsijans od sonca, smehljaloča se in vesela.

Obraz divjega lovca je bil shujšan, oči so mu žarele:

»Vera, tvoje dobrote ne bom nikoli pozabil! Tu, v tej samoti bi bil moral poginili, če bi ne bilo Jerneja in tebe, ki si mi tako postrvalno stregla. In mati? Kaj bi počela, če bi sirota zvedela, da uniram v planinah zapuščen in brez pomoči.«

Vera ga je ljubeče pogledala:

»Mati so zdaj tako veseli in zadovoljni, pa radi me imajo, tako radi, da sem kar srečna. Vedno govorijo samo o tebi, a meni prigovarjajo, naj ostanem pri njih, češ da je dosti prostora za dve, a naša ogljarska koča, da je tako tesna.«

Obraz divjega lovca se je zresnil:

»Saj res lahko ostaneš. Škoda, da še jaz ne morem s teboj tja dol! Kako lepo bi zasvalovali! A tako ne moremo, ker počiva na meni prokletstvo ubojalc«

»Izkazalo se bo, da si nedolžen in vse bo dobro!«

»Vrat! Cas bežiti! To dni sem se moral mnogo boriti v sebit! Naposled je vendar zmogla ljubezen nad pametjo. Ne morem pomagati, nisem kriv, saj sem se dovolj mučil, a srca nisem zmogel! Ljubim te deklica mila, šepav vem, da je moja ljubezen nekaj brezumnega, nepomembnega!«

Mladenka je zardela, ko jo je objel. Ni se branila. Lahno gr je poljubila in potem nežno odrinila od sebe:

»Tudi jaz te ljubim in te nikoli ne porabim! Zauvajva v srečo in pazi, da okrevaš popolnoma!

viska, pa ga je, ko je pogledal na uro, trčila lokomotiva v vrat in ga vrgla 10 metrov daleč preko nasipa. Bil je na mestu mrtve. Tako je padel kot zvest vojak pri izvrševanju svoje službe. — Njegovi predstojniki so poplačali njegovo zvestobo in žrtve s tem, da so mu priredili lep pogreb. Ker se je družina odločila, da ga prepelje domov, so se pogrebne svečanosti izvršile v Ljubljani pred cerkvijo sv. Krištofa. K pogrebu so prisli: upravnik policije g. dr. Hacin, poveljnik policijske straže g. Bedenk in vsi službe prosti stražniki. Umrlému tovarišu so darovali 4 krasne vence. Poveljnik straže g. Bedenk je imel na umrlega lep govor. Pevci stražniki so mu zapeli žalostinko. Nato so naložili kretu z nesrečnim Lojzeto na avtofužgon Mešnega pogrebnege zavoda in so ga odpeljali na dom v Hrubevec. Spremljal ga je policijski avtomobil s četom in stražniki. Drugi dan, dne 31. decembra 1937 se je vršil pogreb iz Hrubevca na pokopališču v Dol. Straži. K pogrebu se je zbralo zelo veliko ljudstva, ki je s tem pokazalo sočasje z nesrečno družino in spoštovanje in hudezen do umrlega Lojzeta, katerega so vsi vaščani radi imeli. Tudi 20 stražnikov, pokojnikovih tovarišev, se je pripeljalo na pogreb. Med njimi sta bila tudi poveljnik straže g. Bedenk in komisar g. Rijavec. Pevci stražniki so mu zopet zapeli pred hišo in na pokopališču žalostinke. Oče, ki ga teži že breme visokih let, in bratje so imeli solzbo, ko so videli v tem dokaz, kako je bil nesrečni Lojze priljubljen med svojimi tovariši in spoštovan pri predstojnikih. — Družina Kresetova izreka s tem zahvala g. upravniku dr. Hacinu, gg. poveljniku in stražnikom za vse, kar so storiši pokojnemu stražniku Alojziju Kresetu prej in na njegovi zadnji poti. V torek, 4. januarja 1938 bo v frančiškanski cerkvi tudi maša zadnjenica za pokojnim, ki jo je naročila policijska uprava v Ljubljani. Dobri Lojze naj počiva v miru!

Adlešiči. Tudi pri nas ginejo gozdovi, da je pogled po izsekanih parcelah nekaj žalostnega. Dan na dan pojo žage in plankače umirno posnemajočim hrastom, ki so doslej kraljevali po naših gozdovih. Sila kola lomi. Kadar za kruh, obloko in davke ni vzeti drugje, mora zapeti sekira po gozdovih. Na račun naših gozdov zaslužijo vsaj nekaj lastniki, pa tudi delavci. Pošteno upravo prosimo, da bolje pazi na pošilke, ki jih izročajo ljudje. Pisec teh vrstic je dan pred božičem prejel malo večjo kuverto tiskovino, ki pa je tako žalostno izgledala, kakor bi jo bil kdo na vravico privezan privlekel po cesti iz Ljubljane,

odkoder je bila odposlana. Hvala Bogu, da je zdaj burja posekila naše blato in da je sneg našo ubogo Belo Krajino pokril s svojimi plaščem.

Litijski. Dobro uro hoda ležita vasi Orad. Lazi in Gradišče. Ti dve vasi dobivata pošto v Smartem. Dve uri oddaljeni vasi Podmilj in Mamol pa dobivata pošto v Litijski. Dvoletna zahteva in želja teh vaščanov je, da bi ljudje teh vasi dobivali pošto na Lazu, ko vozi vanj dan mimo poštini voz Litijski-Sv. Križ. Ta bi vsako jutro vzel pošto iz nabiralnice, ki bi bil pritrjen na hiši g. Verbiča, v opoldanski uri bi pa oddal pošto in bi se s tem na čas prav nič ne zamudil — ljudem bi pa bilo zelo ustreženo. Ta ureditev bi ne imela nobenih finančnih težkoč, ustrezno bi pa bilo gotovo vsem. — Te dni je nekaj na nakladal bukova drva v gozdu nad vasio Jablanske Laze Jože Zaman. Padel je hloč in mu je zlomil deeno nogo nad kolonom. Pripeljal je bil v ljubljansko bolnišnico. Zelim, da se kmalu vrne v domači kraj.

Sodražica. Prav je, da se »Domoljuba« spomni 90 letnice g. Stupica Ivane iz Sodražice. Kot stara pevka jubilarinja še sedaj kako božično zakroži. Prav starinske pesmi zna, ki se sedaj že pozabljajo. V mladosti je pela največ solo. To je bilo tako: boljša pevka je začela sama, potem pa je vsa cerkev ponovila. Takrat je bilo pravo nudoče petje. Kar so ljudje peli v cerkvi, to so ponavljali tudi doma. Tako so ljudje praznike v družbo cerkve tudi doma preživeli. Pa pravijo, da je bilo bolj prijetno kot sedaj, ko opejo po latinu. Njen zakon je bil blagoslovljen z 11 otroki, katerih še 6 živi, med njimi France na domu in Jožef kot župnik na Prežganjem. Mati je teta pokojnega dr. Ev. Kreka. V svoji visoki starosti še niso še vedno bere »Domoljuba«, ki prihaja pod njeno streho že 47 let. Vsi ji želimo, naj dočaka še dokaj lepih božičev!

Oselica v Poljanški dolini. Tudi pri nas gradimo novo šolo v Sovodnju in je sedaj v surovem stanju že pod streho. Malo smo se zakasnil pri oddaji del, nekaj so pa krive vremenske neprijetnosti težaven dovoz stavbnega materiala. Stavba je dvonadstropna s tremi učilnicami, v slučaju potrebe se bo lahko priradila še četrta. Dopolnila se je dolgoletna želja prebivalstva.

Stara Loka. Sv. Trije kralji so obiskali Francovega očeta v Virlogu in mu častili k njegovi 80 letnici. Kdo ga ne pozna, našega Gasperja, tega starega, a še vedno krepkega moža? Čeprav je vse

življenje živel trdo življenje gorenjskega kmeta, še danes krepko meha s koso, vihti ob mlitviti svoj opeec. — Pa njegova vesela narava, njegova klena gorenjska šegava govorica, ki iz žalostnih obrazov vedno napravi vesele, da človek ob tem mora pozabiti na skrbi in žalosti! — Je to mož krepkega slovenskega katoliškega značaja, njegova hiša je bila blagoslova božjega in zadovoljnosti. V njegovi hiši je »Domoljub« že desetletja stalen dobrodošel gost. — Zelim našemu krepkemu slavljencu ob 80 letnici še obilo sreče, zdravja in blagoslova v krogu njegove obilne družine!

Dobrepolje. Na Stefanovo je naš g. župnik Anton Mirkan prejel odklovanje av. Save 3. stopnje. Slovesnost se je izvršila v društvenem domu ob navzočnosti velikega števila faranov. G. župnik ni nič vedel, kaj mu farani pripravljajo. Najprej je nastopil g. dekan Skubic, ki je med lepim nagovorom prebral škofov dekret, da je g. župnik imenovan za duhovnega svetnika. G. škofski nadzornik Peterlin iz Kočevja je poudarjal župnikove zasluge na gospodarskem in zlasti na dobrodelnem polju v imenu drž. oblasti pripeljal slavljencu visoko odklovanje. Za njim je govoril še domači župan gospod Jože Strnad. Vsa fara je vesela odklovanja, ki jih je prejel naš dušni pastir in mu k temu iskreno čestital!

Reteče pri Škofji Loki. Kronika naše župnije izkazuje za l. 1937 sledeče številke: Sv. obhajil je bilo 10.445, rojstev 24, mrljiv 12. Zanimivo je, da so umrli sami poročeni, najstarejši je bil 84 let star, najmlajši pa 32 let. Število župljanov se je torej povečalo za 12. — Pri društvu se je v oktobru ustanovil fantovski odsek, vrše se tedenski sestanki, za katere kažejo fantje precej razumevanja. — V preteklem letu je bila dograjena nova šolska stavba, za katero se je bil bil dolga desetletja. Stavba ustreza vsem predpisom in bo v kras celici župniji, ko bo popolnoma izklovljena. — Kmetje so z lastnimi sredstvi zgradili tudi potrebni kmetijski dom, da si bodo lahko ohranili stroje. — Proevnetno društvo pripravlja za predpust komedijo »Čvrček za pečjo«. — Vsem podpornikom in prijateljem katoliškega časopisa želi začetnik srečno in blagoslovljeno novo leto z iskreno željo, da vsi ostanejo tudi v bodoče naklonjeni katoliškemu tisku. Naša naloga naj bo, da opravimo v vsako katoliško hišo vsaj en katoliški list.

Leskovci pri Kriškem. Dramatski odsek prosv. društva namerava v nedeljo, dne 9. januarja naos-

če boš zdrav in silen, boš laže vse prenesel in pogumnejši boš!

Iz daljave je zastal rdeči trak vztrajajočega sonca, ki je objel snežnik nad njima kakor sijoč ognjen prstan bel prest. Oba sta se zamaknila vanj.

Lovce je ljubeče pokazal izvoljenki v daljavo: »Poglej, zlati žarčič obroč, ki oklepa snežnik in se niža. Tudi naju je oklenil v svoj objem. Morda nama bo res usoda še naklonjena! Morda naju ne bo zavrnila in bova še srečna!

»Da, morava biti! Niti dvomiti ne smeja in gotovo bova zmagala usodo, ki se včasih nenadoma spremeni v samo sijočo srečo! mu je odvrglo dekle.

Počasi in prijazno si šepetajoča sta odšla nize proti Jeriševi koči.

4.

Kakor je mati Agata po otrokovem rojstvu zavnetela, tako je neizmerno zpet jela hirati. Otroček ji je umrl in z njegovo smrtjo, je spet popustilo njeno zdravje. V nji je ostalo nekaj tegobnega, kar jo je vedno bolj stiskalo in mučilo. Bilo ji je, da ji je ostalo za otrokom nekaj bolečnega, ne samo žalost, temveč tudi nekaj tesnega, kar je ležalo na nji kakor mora in jo trpinčilo, da je še v sanjah večkrat vzdihovala in se bala nečesa neznanega.

Janez je vse opazil in skrbelo ga je vedno bolj. Bolezen žene mu je postala novo breme, saj je pogrešal Agatine živahnosti. Mračna in ogljarski kočji je postala vedno gostejša.

Agata je obdržala...

Vera, ki je stregla prej Tonaču, je zdaj jela skrbno stregti materi. Ker jim je gospodar dovolil, da so vzeli nekaj njegovih dekel, je Jeriša kočo podaljšal in zgradil še skromno župnato. V nji je zdaj ležala mati, pri kateri se je naselila tudi Vera, da jo je imela vedno pri rokah.

Jeriševa pa se je hčerki samo nasmihala, ko je videla njeno zaokrbljenost. Nji ni bilo za po-strežbo, prosila je samo Vero, naj skrbi za druge

in jim kuha. Sama je prečepela vse ure v postelji in molčala. Teža, ki je legala nanjo, ji je bila vedno neznanost. Le včasih je pritaženo vzdihnila. Za obema najmlajšima, ki ju je izgubila v zadnjih letih, je silno žalovala. Če je prišla na sonce in je zrla žarečje, jo je že to bolelo. Kadar je gledala oblaki, ki ji je bilo spet hudo. Vse v prirodi ji je bilo kakor breme. Večkrat se je spomnila na svoje žive otroke in si očitala, da kot mati vseh teh bitij ne sme kloniti, da mora živeti za nje.

Včasih jo je v jasnih dneh Vera spremljala globlje v gozd.

In ko je ogljarska ležala na mehkem mahu. ji je postalo mahoma vse čudno genljivo. Vse kar je videla, je poznala, a šele potem, ko je po več ur strela v postelji, si je priznala, da jih prav za prav nič ne pozna, da je v njih druga oblika, da so ji še vedno spet nove in zagonetne. In takega spoznanja se je razveselila.

Drevje okoli nje je šelestelo in ji šepetalo pesem prirode. skrivnostne, nedojemljive matere, ki neizmerno ljubi, ker vse daje, a tudi jemlje ter ne pozna razlike, saj se vse v nji preraja in izginja.

In ko je tako poležavala, je čisto prišel k nji Janez, se ji ljubeče nasmešnil ter ji povedal kaj vsakdanjega, nepomembnega, kar je bilo nji vendar važno in novo. Začutila je, da je s svojo boleznijo prestopila neki krog, da zdaj živi v drugem svetu kot ti zdavi in krepki ljudje okoli nje, ki jo ljubijo in z njo čustvujejo ter ji hočejo ustreči.

Ni več ni skrivala svoje šibkosti, ki jo je čutila vedno bolj, je bolelo jo, da bi se morala posloviiti od vraga, kar je bilo okoli nje, saj se ji je življenje dozdajalo s slednjim dnevom lepše in privlačnejše čeprav je imela od njega samo trpljenje in zatiranje.

Kadar so se zbrali ob nedeljah njeni otroci in prišli k nji, je čutila posebno slast. Bilo ji je, da se vse kar je v nji sploh kdaj bilo vživšeno.

spaja in se ji bliža. V svoji deci je vedno gledala vse dobre lastnosti svojega moža izpopolnjene in izrazitejše. Sebe ni upoštevala, ker je bila preskromna. Nikoli si ni mogla misliti, da bi bil kateri teh otrok hudoben in skvarjen.

Zabolelo jo je, kadar se je spomnila, da bo treba vse te svoje otroke zapustiti, da mora morda kmalu nastopiti poti v večnost. Ni se bala za sebe, ampak za otroke se je bala, kajti vse njeno življenje je živela v deci in možu.

Najbolj se je bala za mater Vera. Štutila je, da bo kmalu prišel čas slovesa in si si mogla predstavljati tiste praznine, tiste vrzeli, ki jo bo napravila njena smrt. Mladenka se je zdaj kar bala govoriti na samem z njo, vedno je štutila, da se bo mati od nje še posebej poslovila in ji izročila v varstvo druge mlajše. In tega trenutka se je Vera bala, čeprav je vedela, da mora priti, saj je mati že kar vidno vedno bolj pešala.

5.

Dekla Tekla je bila velika, krepka žensčina, ki jo je gospa Mešičkova vzela mesto Vere v službo. Mladenka je imela na sebi v vsem svojem ponajanj nekaj moškega, čeprav je bila sicer lepa, zarjavela, pravilnega obraza in živih modrozelenih oči, ki so znale ljubeče pogledati.

In Mešičkovemu Filipu je bila všeč. Obetal ji je zakon in dekle, ki je bilo nekoliko omejeno, mu je vse verjelo in se veselilo menče, da postane res kmalu gospodinja na Mešičkovem domu. Pa je usoda nanekla, da je prišel k Mešičkovim Jernej. Neke noči je namreč taval po gozdu nekoliko pijan. V svoji samoti se je čutil nesrečnega in divje kopnenje, ki je bilo v njem, mu ni dalo miru. Begal je okoli in vlekel s seboj svoje lesene sani. Ker je bil nepreviden, je padel čez skalo in si pretrgal možgane. Zjutraj ga je našel divji lovec in ga spravil v posteljo. Jernej je kmalu okreval in delal spet kakor prej.

4.

piti s komično predstavo: »Boljševiki«. Kdor se želi od arca nasmejati, naj se v nedeljo potruži v našo katoliško prosvetno dvorano. V kratkem bomo imeli še eno predstavo te vrste, morda že naslednjo nedeljo. »Pesnik ali študent« je naslov šaloigri. S tem upamo, da bomo zadovoljili v polni meri gledalce, ki si želijo tudi kaj veselega. V postnem času pa bomo igrali nekaj, kar bo času primerno.

Preska. Na novega leta dan je umrl cerkvenik župne cerkve v Preski, Franc Triler. Pokop je pokazal, da je bil mož zelo spoštovan in priljubljen. 38 let je opravil službo cerkvenika, 27 let pa službo občinskega sluga, katero službo je moral zaradi bolehnosti pred letom opustiti. Bil je dolgo časa predsednik in odbornik gasil. društva in zaradi zaslug tudi častni član prosvet. društva. Po enomesečni zelo hudi boleznici ga je Bog poklical v večnost, za katero se je po večkratnem vzgledno pobožno prejetim zakramenti dobro pripravil. — V nedeljo, dne 2. januarja je bil pa pokopan stolar Ivan Smelcer. Bog daj obema večni pokoj!

Savije. Na sveti dan popoldne se je smrtno ponesrečil Andrej Doberlet iz Savelj. Smučal se je v družbi mladine v bregu na Ježici. Pri tem je tako nesrečno padel, da se je težko poškodoval. Poškodbam je sledila kap, ki je končala mlado življenje. Pokojni Andrej je bil star šele 17 let. Bil je tih in dober fant. Lep pogreb je pokazal njegovo priljubljenost. Pokojnika homo ohranili vsi v lepem spominu! Pokoj njegovi duši!

Začeti je treba. Ravno ob koncu leta 1937 je izšla majhna, pa zelo važna knjiga pod gornjim naslovom. Knjiga, ki je izdana ob triletnici Katoliške akcije za dečleta, opisuje, kako se je med slovenskimi katoliškimi dekleti Kat. akcija začela in kako velike reči je že dosegla. Dosedaj pri nas še ni nobenega spisa o Kat. akciji, ki bi govoril iz bogate skušnje, kakor ta knjižica. Zato jo bodo z veseljem sprejeli vsi, ki želijo, da bi se Kat. akcija pri nas prav začela in tudi našim škofijam prinesla novo versko pomlad. Knjigo toplo priporočamo vsem zg. duhovnikom in dobrim laikom, posebno pa kat. dekletom. Lepo opremljena stane 8 din in se naroča pri Tajništvu Kat. akcije za dekleta, Ljubljana, Masarykova ulica 12.

Kamniška Bistrica. Med drugim tudi v Zoreto hiso v Sp. Stranah prihaja »Domoljub« že 50 let. Iz te hiše smo izbrali 12. decembra tudi svojega župana, vernega, poštenega in uvidnega g. Vinkota Zoreta, ki je do sedaj 3 leta kot podžupan in občinski blagajnik vzorno vršil svojo nalogo. Vsi mu želimo, da bi tudi županoval občanom v korist.

Iz naših društev

Mozirje. Kmečka zveza priredi od 12. januarja do 4. februarja stanovsko strokovni tečaj za člane Kmečkih zvez našega okraja. Tečaj bo v cerkveni hiši v Mozirju. Dostop je dovoljen tudi nečlanom popolnoma brezplačno.

Beltinec. 1. in 2. januarja je Prosvetno društvo priredilo razstavo slov. kat. časopisja. Prvo mesto na razstavi je zavzimal naš domači tisk: »Marijin list« in »Novinec«, ki letos obhajajo 25 letnico. Razstavljeni so bili vsi naši slov. kat. časopisi: dnevni, tedni in mesečni itd. Razstavljeni so bili tudi vsi miseljski listi. Lepo mesto so zavzemale tudi Mohorjeve knjige. Veliko pozornost je bujal oddelček, kjer so bile razstavljene »Knjižice«, ki jih izdajajo salezijanci. Razstavo je obiskalo okrog 6000 ljudi.

Mozirje. Od 29. do 31. decembra smo imeli Mozirski fantje duhovne vaje. Voditelj g. Jakob Vrabec, kaplan iz St. Jurija ob j. Ž nam je v osmih govorih pokazal pot, po kateri se spodobi hoditi kristianakemu fantu. Poskrbljeno je bilo tudi za zajtrk fantom.

St. Jurij pod Kumom. Na dan sv. Stefana je bila v Društvenem domu »Božičnica«, namenjena šolski mladini. Navzoči so bili zadovoljni s prireditvijo, zlasti otroci, ki so bili vsi obdarovani z različni dobrotami, 40 pa z obleko. — V preteklem letu je bilo v župniji 29 rojenih, 9 porok in

15 mrliv. Med umrli so bili kar po vrsti samo moški, zadnje štiri pa ženske, med temi dve najstarejši v župniji. — Začela se je Kmetijska nadaljevalna šola, prijaviteli so se tanje v precejšnjem številu, pa bi bilo obisk priporočati tudi gospodarjem, zlasti mladim. — Izreban je bil tudi en naš naročnik »Domoljuba«. Lepo število izvodov 75 »Domoljuba« prihaja v našo župnijo. Naročniki, ostanite tudi letos zvesti, pristopite pa še novi! Naj bi prihajal »Domoljub« v vsako hišo, saj si danes ne moremo misliti kristjanske hiše brez dobrega časopisa, ki nas dviga kvišku in piše ter oznanja resnice.

Radovica. Iz našega kraja je malokdaj kaj brati v »Domoljubu«. Navadnih zadev, kakor če kdo kje umre ali se izvrši kaka tatvina, pobje, ne hasne širiti med svet. Danes imamo pa nekaj veselejšega, zato se oglašamo. Poleti se je na Radovici ustanovilo prosvetno društvo. V jeseni smo pričeli tudi že z delom. Imeli smo do sedaj dve predavanji, bili pri lepi akademiji za 1. december. Na Stefanovo so se pa pokazali na odru naši igralci. Prav zadovoljni so nas, dobili so tako korajžja, da žele čimprej zopet nastopiti. Nekateri omalovažujejo to delo, sedanjost pa kaže in v bodočnosti bodo lahko še bolj uvideli, da so se varali. Nasprotnega duha bo treba iz sebe najprej pregnati, potem se pa pridružiti našemu slovenskem, katoliškemu ljudstvu. To velja za vse tiste, ki še stoji ob strani, pa se žele udeleževati. Naše delo na prosvetnem polju ima za cilj povzdigo npravnosti in trdne slovenske zavesti.

Trebnje. Okrog Novega leta smo napeli vse sile za razširjenje dobrega časopisa po fari. To delo je našlo polno razumevanja. Že nad 500 novih naročnikov našim listom je pridobljenih, kar je prelep dokaz, kako naš človek iskreno želi, da bi s svojo lastno prosvitlenostjo doprinesel skupnemu življenju lepše in bogatejše vsebine. V zvezi s tem delom bo tiskovni odsek priredil v nedeljo, 9. januarja, v Prosvetnem domu akademijo, na katero ste vsi lepo vabljeni. — Vstopnine ne bo.

Podzemelj. Deževno vreme nas je vendar zapustilo. S strahom so ljudje gledali, kaj bo z večnim dežjem. Kolpa je tako narasla, da je v več krajih prestopila bregove in poplavlila veliko njiv in travnikov. Božične praznike smo imeli precej mrzle in suhe in brez snega. — Na Stefanovo so nas razveselili igralci prosvetnega društva z lepo in veselo igro. Gledalci so se vračali zadovoljni na svoje domove. To nedeljo so igro ponavljali. Sedaj se je začelo novo leto. Ljudje obnovite naročnino za katoliški časopis, posebno za »Domoljuba« in »Slovenski dom« ter pomagajte pridobiti novih naročnikov. S katoliškim časopisjem bomo najbolj pomagali širiti katoliške ideje.

Sv. Andraž v Halozah. Velika kulturna pridobitev za Halozce je občirna in vzorno urejena župnijska knjižnica pri Sv. Andražu. Knjižnico smo pripravljali več mesecev, dan pred božičem pa smo je odprli in začeli knjige izposojevati vsem, ki se zanimajo za poučno, prijetno pa pošteno berivo. Skoraj vse knjige smo dobili od g. dekana Skamleca. Imel je vse življenje navado, da je kupil, kar je dobrega in lepega izšlo na slovenskem knjižnem trgu. Sedaj je nad tisoč knjig daroval knjižnici. Tako je storil veliko kulturno delo za svojo župnijo, ki ji je že 28 let tako dobri duhovni oče. Treba je le, da bi župljani to veliko

HERSAN ČAJ

DELUJE dobro pri obolenju želodca, jeter in ledvic.
POMAGA pri arteriosklerozi in hemoroidih.
POLAJSUJE muke in bolečine pri revmatizmu in protinu.
UBLAŽUJE bolečine pri mesečnem perilu in menii.
ODSTRANJUJE motnje pri debelenju in napravi vitko.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Reg. S. br. 133585/VI

delo svojega župnika prav razumeli in radi hodili po knjige, veliko brali in se izobraževali. Saj je v Halozah več izobrazbe tako zelo treba. Knjižnica je nameščena v okusno urejenem prostoru pod kaplanijo. Plemeniti dobrotniki so omogočili ureitev prostora. Hvala jim!

Prežganje pri Litiji. Prosvetno društvo je na božični večer z velikim uspehom igralo v Ljudskem domu versko igro »Podrti križ«. Igra je wem zelo ugajala. Sporočamo, da se igra ponovi na praznik sv. Treh kraljev po 10. maši. Vabljeni!

Cerklje pri Kranju. Prosvetno društvo uprizarji v nedeljo, 9. januarja, ob pol 4 popoldne v Ljudskem domu igro »Podrti križ«. Iskreno vabljeni!

RADIO LJUBLJANA

Vsak dan: 12 Plošče. 12.45 Vreme, poročila, 13. Čas. spored, obvestila 13.15 Plošče. 14. Vreme, borza, 19 in 22 Čas. vreme, poročila, spored, obvestila

Četrtek, 6. januarja: 9 Čas. vreme, poročila, spored — 9.15 Plošče — 9.45 Misijonske predavanj — 10. Preno cerkvene glasbe — 11. Otroška ura — 11.30 Koncert radijskega orkestra — 16. Svic. napavi — 17. Kmetijsko predavanje — 17.30 Koncert — 19.30 Nac. ura — 20. Božične pesmi — 20.40 Plošče — 21. Radijski orkester — 22.15 Kvartet mandolina. — Petek, 7. januarja: 11. Šolska ura — 13.20 Koncert Radij. orkestra — 18. Zena v glasbi — 18.20 Plošče — 18.40 Francoščina — 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut za planince — 20. Večer lahke gl. — 22.30 Angl. pl. — Sobota, 8. jan.: 14.15 Vreme — 18. Rad. ork. — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20. O zunanji politiki — 20.30 »Brenčelj« — 22.15 Radijski orkester — Nedelja, 9. januarja: 8 Plošče — 8.15 Koncert božičnih pesmi — 9 Čas, poročila, spored — 9.15 Preno cerkvene glasbe — 9.45 Verski govor — 10. Koncert lahke glasbe — 11. Otroška ura — 11.30 Akademski pevski kvintet — 12. Koncert Gregorčičevih skladb — 16. Božične pesmi — 17. Kmet. ura — 17.30 Za kratek čas — 19.30 Nac. ura — 19.50 Slovenska ura — 20.30 Slovenska glasba — 22.15 Valčkova ura — Ponedeljek, 10. jan.: 18. Zdravstvena ura — 18.20 Plošče — 18.40 Kulturna kronika — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20. Plošče — 20.15 Preno — 22.15 Lahka glasba. — Torek, 11. januarja: 11. Šolska ura — 18. Klavirski koncert — 18.40 Svetovni vpliv židovstva — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zabavni zvočni tednik — 20. Narodne pesmi — 20.45 Plošče — 21. Odlomki iz opere »Helfter« — 22.15 Radijski orkester. — Sreda, 12. januarja: 18. Mladinska ura — 18.20 Plošče — 18.40 Razširjenje pokojninskega zavarovanja — 19.30 Preno simfoničnega koncerta z Dunaja — 22.15 Radijski orkester.

Sejmi

7. januarja: živ. in kram. na Javorju nad Smarternem pri Litiji — 10. januarja: živinski in kram. v Vidmu pri Krki in notranjski žirovnici. 11. januarja: živ. in kram. v Metliki in Kamniku. — 13. januarja: živ. in kram. v Črnomlju ter goveji in svinji. v Mokronogu (ker prejšnji četrtek praznik).

SANATORIUM - EMONA

Ljubljana
Komenskega ul. 4
Telefon št. 9633

Dr. Frane Derganc
in-primarij kirurg, o.d. v. p.
Ordinacija: II. - I.

Mali oglasnik

Vaša drobna vrtica ali oja prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglašne se plačuje naprej.

Neveste! Prodajam zelo ugodno 8 postelje z vložki, 2 nočni omari, 1 omaro dobro ohranjeno. Ljubljana, Celjska 19, Bežigrad, Jamšek.

Kupim knjižice hranilnice in posojilnice St. Vid pri Stični, Visnjegore, Žužemberka in druge do 100.000 Din. Ponudbe na upravo Domoljuba z označbo »Iščam najboljši« št. 71.

Kupim večjo množino mehkih belih orehov. V odgovoru je treba navesti ceno. — Simenc, Četnjevek p. Cerkno, Kranj.

Stivna čevlje smučarske in drugovrstne, trpežno izdelane, nudi Jernej Jeraj, Zapoje št. 10, Smetnik.

Službo dobri blazenc za k živini. Dolnice št. 11. Rabim blazenc za vasa kmetke dela št. 12 Dolnice, St. Vid nad Ljubljano.

Elektromotor je malo rabljen po ugodni ceni prodam. Anton Pogorelec, Struge na Dolenjskem.

Služkinjo vajeno kmetijskih del in moške krav, sprejem. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 20 752

Gezeli močan, dobro ohranjen, prodaja Jerob Franc, Hraše, p. Smetnik.

Oskio pridno, zanesljivo, sprejem na malo kmetijo in gostilno. Mesenec, Log št. 54, p. Brezovica.

Mizarskega vajenca z oskrbo v hiši, sprejem. Perovšek, mizar, Smarje Sap št. 30.

Rešetarji, pozor! Vse vrste ohode, lesena in žična rešetna dna, nedosegljivo tepo in trpežno obšita žimnata dna, pajtelne i. dr. priporočila tvrdka Stefan Lovšin, Sajevec št. 12 p. Ribnica.

Služkinjo sprejem za vasa kmetke dela. — Dravljica 42.

Skobelnik (Kobeltabrichmaschine) je rabljen, v dobrem stanju z vdelanim motorjem ali tudi brez kupim. — Ponudbe na upravo Domoljuba pod »Stroje« št. 19.788.

PLANINKA ČAJ

Težka zimska hrana

in premalo gibanja sta v zimskem času vzrok slabe prebave želodca, čestih omotici, zaprtosti in nerednega črevesnega delovanja. Stare bolezni se vled mraza zopet izraziteje pojavljajo:

- splošno in prehitro debeljenje,
- hemoroidi in zaprtje,
- metnje v želodcu,
- črevesna obolenja,
- glavobol, nespečnost,
- napetost telesa,
- omotica in zastrupljenje.

Posebno zrelejšje in starejše osebe so tem nadlogam podvržene.

PLANINKA ČAJ

Čisti ter tako deluje blagodejno na vse telo in na Vaše splošno zdravstveno stanje.

Zahtevajte v apotekah izrecno »Planinkac« čaj. Bahovec, ki se ne prodaja odprt, temveč le v zaprtih in plombiranih zavitkih z napisom proizvajalca:

APOTEKA MR. BAHOVEC, Ljubljana,
Kongresni trg 12
S. br. 2550/35

Srečno in veselo Novo leto želi vsem cenjenim odjemalcem in prijateljem
Francelj Franc, mesar
SODRAŽICA

Srečno Novo leto želi vsem odjemalcem in obiskovalcem **Ban Mihael**, trgovec in gostilničar, Mehovovec pri St. Jerneju.

Sodnik je bil zelo razstresen in znan vled svoje počasnosti. Sredi obravnave se je nekod zgrozil: »Vi, kaj pa mislite, pravkar ste prisegli, da boste govorili resnico, samo čisto resnico. Pred par minutami pa ste zatrjevali, da imate samo enega brata, medtem ko vaša sestra trdi, da ima dva. Zadnjikrat vas opozorim, da govorite resnico.«

BREZPLACEN POUK V IGRANJU!

MEINEL & HEROLD, Maribor št. 107

Klavijske harmonike od Din 480—

Zahtevajte brezplačni katalog!

Tonček je prišel domov s šolekim epričevalom. »Kaj pa je to?« se je razjezil oče, »računstvo slabo, čitanje slabo, zgodovina nezadostno, zemljepis zanič, ja, kaj pa naj to pomeni?«

Tonček je nepremično strmel v očeta: »Tudi jaz ne razumem. Kaj pa — oh — oče, saj res — kaj pa — če bi bilo ponarejeno?«

Brinje novo oddaja po ugodni ceni: Ivan Jetečin, Ljubljana, Emonska cesta 8.

Brinje in fige prvovrstno blago dobite pri tvrdki **FRAN POGACNIK d. z o. z., LJUBLJANA** Tyrševa (Dunajska) c. 53. Javna skladišča (Baikan)

Kocjan in Turk sta šla mimo gostilne, nad katero je bil naslikan sv. Jurij na konju.

Turk: »Ali ni imela ta slika nekda tudi zrnaja?«

Kocjan: »Seveda ga je imela, ali, odkar je krčmarju umrla žena, je pustil zrnaja izbrisati.«

Brzoparilnik „GAMA“

domači proizvod, izdelek isti kot inozemski in nad polovico cenejšje izdeluje

Črna Podrta, iz pri Ljubljani
10 letno jamstvo. Ceniki brezplačno.

Sodnik: »Pravilo, da vam je bčj vrgla stol v glavo.«

Tožnik: »Da.«
Sodnik: »Nato je vaša žena mizo stolkla na vaši glavi.«

Tožnik: »Da.«
Sodnik: »In, kaj je bilo potem, da ste morali policijo klicati?«

Tožnik: »Opazil sem taščo, ki se je ozirala po pečl.«

Hranilne knjižice vse, tudi podeželske, 3%, obveznice za likvid. kmetih dolgov, vrednostne papirje stalno kupujem po najvišji ceni in proti takojšnjemu izplačilu.

AL. PLANINŠEK — Ljubljana
trgovska agentura bančnih poslov
Beethovnova ul. 14/I - Telefon 35-10

NAZNANILA

n Katoliška škola za dekleta priredi za kmetke dekleta v dneb od 15. do 21. januarja duhovne vaje s tečajem v domu »Device Mogočec, Lichten-thurnov zavod. Pričetek prvi dan ob 6 zvečer, sklep zadnji dan zjutraj. Stroški za vse dni 130 din. Prijavite se na naslov: Lojzka Strajnar, Ljubljana, Smartinska cesta 15.

n Zaprite duhovne vaje v Domu sv. Ignacija pri sv. Jožetu v Ljubljani. Zrinjskega cesta št. 9. Za moške: od 10. do 14. januarja; za ženske od 31. januarja do 4. februarja. Začetek zvečer prvega dne, sklep zjutraj zadnjega dne. Priglasiti se je treba čimprej. Vsak udeleženec dobi posebno sobico. Oskrbnina znaša za ves čas 100 din.

V vsako hišo »Domoljuba«

»Domoljuba« stane 38 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, in-rate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za jugoslovanske tiskarne: Karel Čič.

69.-

Za večerja dražje Vam izbrano slušijo ti elegantni in lepi čevlji. Diftin je material, ki popolnoma nadomešča seml in antilop poleg tega je zelo trajen. Poskusite en par.

79.-

Zelo elegantni čevlji za ples. Zaponka preko risa in lepa rno-bela kombinacija daje Vašim nogam posebno eleganco. V njih boste imeli dvojno zadovoljstvo pri plesu.

79.-

Beli elegantni čevlji za ples. Vsaka dama mora imeti k svojemu toaleti čevljičke v isti barvi kot je njen toalet. S specialno barvo barvamo te čevljičke v rdečo, rožo, zeleno, modro, rumeno itd.

129.-

Elegantni damski čevlji iz finega laksa s solidnim okrasom. Vaše noge bodo v teh čevljih izgledale dovršeno elegantno.

169.-

Naj ponosno elegantni na rom tivan lakasti čevlji za gospodo. Za ples k smu kingu in frčke so najhitrejši. Fine izdelava in soliden okras jamčijo za njihovo eleganco.

SREČNO *Novo* LETO ŽELIMO

našim odjemalcem,
našim prijateljem,
našim dobaviteljem,
našim sodelavcem,

Obljubljamo Vam da bomo
kakor doslej, tako tudi v bodoče,
služili narodu in državi.

10.-

Fine nogavice iz flora v raznih vzorcih in barvah. Če kupite en par, pridete še po drugemu, ker ste bili v njim zadovoljni.

29.-

Vsaka elegantna in praktična gospodinja pozna vrhunske nogavice »Princesa«, ki so tako tanke, trpežne in poceni.

Rata